

HET AANVALLEND GEVECHT IN DEN BEWEGINGSOORLOG.

(Een neerslag van mijne studiën aan de Ecole Supérieure de Guerre te Parijs.)

DOOR

A. Q. H. DIJXHOORN,

Kapitein van den Generalen Staf.
Leeraar aan de Hoogere Krijgsschool.

*De oorlog is eene aaneenschakeling
van bijzondere gevallen.*

Inleiding.

Wat is het hoofdkenmerk van een aanval in den bewegingsoorlog?

Het onbekende!

Welk een groot verschil bestaat er in dit opzicht tussehen „een aanval in den stellingoorlog” en „de verdediging” enerzijds en „den aanval in den bewegingsoorlog” anderzijds.

In beide eerstgenoemde gevallen weet men op welk terrein men zal gaan strijden. Dientengevolge is men meestal vrij, *vooraf* de beschikbare strijdkrachten tot het gevecht te ontwikkelen op eene wijze, zooals deze in verband met tal van *bekende factoren* het meest wenschelijk wordt geacht.

Hoe gheel anders is het bij een offensief optreden in den bewegingsoorlog. Men marcheert in de richting van den vijand met een offensieve opdracht. Daarbij gaat het er om hem op te zoeken, hem aan te vallen teneinde *zijn hoofdmacht* te verslaan.

Waar? Wanneer? Op welk terrein?

De vijand spreekt bij de beantwoording dezer vragen een krachtig woord mede!

Onder welke omstandigheden zal men voorts den strijd hebben aan te binden? De vijand kan marcheeren met het doel *ons* aan te vallen. In welke richting marcheert hij? Maar de vijand kan zich ook ergens in het terrein ter ver-

dediging hebben vastgezet teneinde onzen aanval af te wachten. Hoe zal hij dit doen? Hij kan namelijk dien aanval afwachten met zijne vereenigde strijdkrachten, of hij kan zijn gros op min of meer grooten afstand dekken, door eenheden, omtrent wier sterkte de aanvaller in het begin volslagen in het duister tast, vooruit te schuiven.

Heb ik dus te veel gezegd toen ik zoeven opmerkte, dat het hoofdkenmerk van den aanval in den bewegingsoorlog „het onbekende” is?

In de meeste gevallen ziet een commandant zich dan ook voor de noodzakelijkheid geplaatst „knoopen door te hakken” terwijl hij *niet* beschikt over volledige gegevens; sterker nog: terwijl hij over slechts weinig gegevens beschikt, welke bovendien vaak onderling niet overeenstemmen. Maar zijn troep moet voorwaarts, den vijand opzoeken, enz. Er *moet* daartoe één of ander bevel uitgaan. Het spreekt echter vanzelf, dat dit bevel de geheele operatie niet van het begin tot het einde kan regelen. Men beginne dus met aan te geven: ik wil daar en daar heen en ik begin te marcheeren op die of die wijze. Al naarmate de berichten omtrent den vijand dan binnen komen, kan men nadere bevelen geven. Maar de troep moet dan in de hand van zijn commandant zijn! Hoe dit te bereiken is zal ik aanstonds aangeven. Ik moet eerst waarschuwen voor eene conclusie, welke mogelijk uit het voorgaande getrokken kan worden, n.l. deze: dat het dus zaak zou zijn, bij een offensieve onderneming in den bewegingsoorlog, niet te spoedig besluiten te nemen, immers, hoe langer men wacht des te meer gegevens zullen binnen komen en des te minder behoeft men sprongen in het duister te wagen. Theoretisch schijnt deze conclusie volkomen juist; maar mag ik waarschuwen voor het groote gevaar, dat in „lang wachten” ligt opgesloten? Hoe langer men wacht, des te meer gaat men rekening houden, ja is men zelfs verplicht rekening te gaan houden, met de maatregelen des vijands. En inplaats dat wij, als aanvaller, het initiatief aan onze zijde houden, palmt de tegenpartij dit in en legt hij ons tenslotte zijn wil op.

Dus dan maar spoedig besluiten nemen met de verst strekkende gevolgen? Ook dat niet! En het is ook niet noodig, dat we dit doen, omdat er methodes van oprukken zijn, waarbij men zoolang mogelijk het initiatief aan eigen zijde kan houden en waarbij men dus steeds aan onvoorziene maatregelen des vijands zoo noodig het hoofd kan bieden. Dat zijn methodes, waarbij men als het ware phase na phase afwerkt en niet een volgende in bevelen omzet, vóór dat een voorgaande haar einde nadert. Maar al deze phases, dit spreekt vanzelf, passen in de groote lijn van ons plan: „ik wil daar en daar heen” en, men vergete dit vooral niet, „ik wil den vijand slaan met verenigde strijdkrachten”.

Wat deze phases betreft (naderingsmarsch, het tot standbrengen van de gerechtsaanraking, de inleidende gevechten) zij opgemerkt, dat deze dus *een middel* vormen om tenslotte onder zoo gunstig mogelijke omstandigheden het einddoel te kunnen bereiken, te weten: „het met verenigde strijdkrachten slaan van 's vijands hoofdmacht”. Zij zijn in werkelijkheid niet altijd duidelijk van elkander gescheiden, zij vloeien dikwijls in elkaar over, terwijl sommige zeer goed kunnen vervallen. Op dit laatste kom ik nog terug. Mijn bedoeling met deze inleiding was alleen maar, u te verklaren, dat alle gevechtsphases, welke aan den hoofdaanval voorafgaan, *geen „principe”* vormen, doch *slechts een „procédé”* zijn. Een procédé nu past men alleen toe, wanneer de omstandigheden voor toepassing gunstig zijn.

In de navolgende beschouwingen houd ik echter, om de bestudeering der verschillende vraagpunten gemakkelijk te maken, scherp vast aan de verschillende phases zooals die algemeen bekend zijn. Ik kom dan allereerst tot:

A. De naderingsmarsch.

Waarom gaat het bij den naderingsmarsch?

Het gros van een troepenmacht te verplaatsen in de richting van den vijand, terwijl men kans loopt, onder

's vijands vuur (op groote afstanden) te komen. Er moet daarom aan 3 voorwaarden worden voldaan:

1°. de marsch moet zooveel mogelijk aan de inwerking van 's vijands vuur (op groote afstanden) worden onttrokken;

2°. men moet marcheeren in eene formatie, welke beantwoordt aan het doel, dat men met den marsch beoogt, m.a.w. men moet zich spoedig tot het gevecht kunnen ontwikkelen en op eene wijze, welke overeenstemt met de ontvangen opdracht en met de plannen, welke men ter uitvoering van die opdracht, heeft gemaakt;

3°. de formatie, waarin men den troep verplaatst, moet het gemakkelijk maken het hoofd te bieden aan verrassingen, welke de vijand ons gedurende onze nadering kan bereiden en die ons kunnen *noodzaken* van ons plan af te wijken.

Ad. 1°. Per slot van rekening is dit een eenvoudige zaak, waarbij ik dan ook niet lang zal stil staan. De recepten zijn bekend: soepele formaties, welke van terreindekkingen gebruik maken, groote wegen, kruispunten en dorpen vermijden, enz.

Ad. 2° en 3°. Het voldoen aan deze voorwaarden wordt moeilijker. Immers, nu gaat het „onbekende”, waarop ik in de inleiding de aandacht vestigde, een rol van beteekenis spelen. Wat doet de vijand? Marcheert hij of staat hij stil?

Bovendien kunnen de omstandigheden aan eigen zijde zeer verschillend zijn, want de naderingsmarsch kan plaats hebben:

a. achter eigen lichte troepen, welke reeds in contact met den vijand zijn,

b. achter een bestaand *front*,

c. zonder, dat nog contact van eenige beteekenis met den vijand is verkregen.

Ik wil nu allereerst behandelen den afstand, waarop de naderingsmarsch moet beginnen.

Staat de vijand stil, dan moet men er op rekenen, dat hij gelegenheid heeft gehad zijn vuur op groote afstanden te organiseren en voor te bereiden. Des te meer en des

te eerder zal de aanvaller van dit vuur te lijden hebben, naarmate 's vijands luchtstrijdkrachten actiever aan den strijd konden deelnemen (vuurregeling). Weet men echter over welk geschut de vijand beschikt? Weet men waar dit staat? Het is een voordeel, als wij achter eigen lichte troepen opmarcheeren. Deze moeten ons melden, op welke plaatsen artillerievuur is gevallen, al is het maar een enkel schot. Want de vijand zal vermoedelijk zijn voorbereid vuur wel met een enkel schot willen controleeren. Een dergelijk bericht is voor het gros van onschatbare waarde, omdat men nu den voorzichtigen weg kan bewandelen door een naderingsformatie aan te nemen vóór dat men in de gevaarlijke zône komt en vóór dat het 1e vijandelijke schot op het gros wordt afgevuurd.

Mankeeren deze meldingen (om welke redenen dan ook), of kan men niet met zekerheid nagaan tot hoever de vijandelijke artillerie kan schieten, dan blijft er niets anders over, dan op goed geluk op een bepaalden afstand eene naderingsformatie aan te nemen. Onze Gev. Haudl. heeft dien afstand op 15 K.M. bepaald.

Anders wordt de toestand, wanneer de vijand, evenals wij, in beweging is. Van waar uit moet men nu deze 15 K.M. gaan meten? Nu moet ik in Uwe herinnering even naar voren brengen, dat *snelheid* in het ontmoetingsgevecht een factor van kapitaal belang is. Hoe dikwijls gaat het er om den vijand een of ander terreinvoorwerp voor den neus weg te pikken! Begint men dus te vroeg met het aannemen eener naderingsformatie (waardoor de marschsnelheid tot 1 à 2 K.M. per uur gereduceerd wordt), dan riskeert men juist overal even te laat te komen.

Neemt men nu aan, dat bij een marsch in de richting van den vijand, waarbij een ontmoeting niet is uitgesloten, het gros nimmer als een lange rups over één marschweg zal kruipen, doch uithoofde van manoeuvreervaardigheid, meerdere kleinere colonnes gevormd zal hebben, dan gevoel ik er wat voor om in dit geval den troep eerst grondig uit elkaar te halen, als het eerste schot valt. Ik durf dit met een gerust geweten te doen, omdat de vijand òók in

beweging is, dus geen gelegenheid had zijn vuur voor te bereiden, laat staan te controleeren, waardoor zijne eerste schoten weinig kans hebben groote onheilen te stichten.

Men late zich voorts, in het geval, dat de vijand zich verplaatst, niet al te spoedig van de wijs brengen door de wetenschap, dat hij beschikt over kanonnen met zeer groote draacht. Deze kanonnen marcheeren zeker niet in voorste lijn.

Laat ik thans verder gaan met te onderzoeken of er nog een onderscheid is tusschen de gevallen, waarin de naderingsmarsch *wél* en waarin hij *niét achter een bestaand front* wordt uitgevoerd.

Geschiedt *de marsch achter een bestaand front*, dan kunnen we op z'n hoogst onder 's vijands vuur komen, maar daarmee is het dan ook uit. (Het geval, waarbij de vijand ons bestaand front forceert of dreigt te forceeren laten we even buiten beschouwing). Veel verrassingen kan de vijand ons dus niet bereiden. Volle aandacht kan men dus wijden aan: gedekt marcheeren en het innemen eener formatie, welke het best past bij de taak, welke ons wacht (te denken, bijvoorbeeld, aan aflossing van onderdeelen in voorste linie) van het maken van sprongen met het gros, daarbij telkens goed uitziende wat de vijand doet; van een sprongsgewijze vooruitschuiven van eene voorhoede, welke de bewegingen van het gros moet dekken; van een ver naar voren schuiven van verkennende organen, om achter 's vijands doen en laten te komen; enz. is geen sprake. Hier is een geval van een naderingsmarsch, waarin gerust de beroemd geworden „achtereenvolgens te bereiken lijnen” achterwege kunnen blijven.

Thans komt het geval, waarin *de naderingsmarsch niet achter een bestaand front* wordt uitgevoerd, aan de beurt om eens nader beschouwd te worden.

Als de vijand zich ergens ter verdediging heeft ingericht is niettemin de vraag gewettigd: blijft hij immobiel? En wanneer ik het vraagstuk dan eens even van een hooger standpunt bekijk en mij daarbij niet beperk tot een

naderingsmarsch binnen een rayon van de bekende 15 K.M., dan doet zich allereerst de mogelijkheid voor, dat onze opmarsch wellicht voor den vijand aaleiding kan zijn troepen vooruit te schuiven (zoo hij dit nog niet gedaan had) om ons, zooveel als het kan, te vertragen. Voorts is het absoluut niet ondenkbaar, dat een vijand, die den vorigen dag bij het invallen van de duisternis groef, den volgenden dag verder marcheert. Ik heb mij, door mannen van de practijk, meermalen laten vertellen, hoe moeilijk het inderdaad in den bewegingsoorlog is, om in dit opzicht conclusies te trekken ten aanzien van de vijandelijke voornemens. Is het voorts uitgesloten, dat de vijand, beducht voor onzen opmarsch, zich terugtrekt? Het is daarom, dat ik in mijn verder betoog geen onderscheid meer wil maken tusschen een stilstaanden of een zich bewegenden vijand. Dat zou theoretiseeren worden zonder eenig practisch nut. Ik ga dus verder uit van het standpunt: we gaan den vijand opzoeken met de bedoeling zijn hoofdmacht aan te grijpen, maar... we weten zoo bitter weinig van zijne opstelling en zijne voornemens af. Ik geloof, dat we dan op een goede en solide basis staan.

Hoe moet de divisie (ik zal mij voornamelijk tot deze bepalen) zich nu verplaatsen?

Hierboven heb ik reeds opgemerkt, dat men moet marcheeren in eene formatie, welke beantwoordt aan het doel, dat men beoogt, d.w.z. in eene formatie, waaruit met zich spoedig tot het gevecht kan ontwikkelen en op eene wijze, welke overeenstemt met de opdracht en de plannen, welke men heeft.

Hieruit volgt dus, dat men den troep steeds in de hand moet hebben om, naar gelang van de omstandigheden, te kunnen worden ingezet. Hoe? Daar weet men in het begin weinig van; men heeft alleen de hoop het te kunnen doen, zooals men het zelf wil. Waar? Daar weet men evenmin veel van. Maar één ding staat vast. Als het vroeg of laat tot eene ontwikkeling tot een gevecht moet komen, *dan moet het terrein daartoe de gelegenheid bieden.* Stelt U bij voorbeeld voor, dat we met de hoofdmacht den vijand

ergens midden in een uitgestrekt boschterrein ontmoeten!

Men kan dus niet met een zekere nonchalance zeggen: „voorwaarts, richting op den vijand!” Want als men dan op den vijand stuit, kon de ontwikkeling tot het gevecht wel eens heel moeilijk, ja zelfs onuitvoerbaar zijn en zou men in ieder geval het initiatief moeten laten varen om nog zoo goed mogelijk aan de onvoorziene omstandigheden het hoofd te bieden, m.a.w. om te redden wat er nog te redden valt. Ik behoef dit zeker niet verder uit te werken; de oplossing ligt voor de hand. Het eenige *middel*, om het initiatief aan eigen zijde te houden, het eenige *middel*, om de kans te behouden zijn troepen in de meest gunstige formatie en op het meest gunstige terrein tot ontwikkeling te brengen, is: het gros, waarmede moet worden gevochten, *sprongsgewijze te verplaatsen van het eene gevechtsterrein naar het andere*, teneinde na elken sprong, zoo noodig, in staat te zijn de gewenschte aanvalsformatie aan te nemen of, indien de vijand ons een dusdanige verrassing heeft bereid, dat men het aanvankelijke plan, noodgedwongen moet laten glijpen, gereed te zijn aan die onvoorziene omstandigheden zoo goed mogelijk het hoofd te bieden, eventueel geheel over stag te gaan en zich ter verdediging in te richten.

Wat is nu het ideale gevechtsterrein, dat men telkens bij elken sprong wil bereiken? Deze vraag is theoretisch vrij eenvoudig te beantwoorden: een terrein, dat aan 's vijands zijde begrensd is door een terreinafscheiding, van waar men in de richting des vijands een goed uitzicht heeft, vóór welke afscheiding men behoorlijk zijn vuur kan organiseeren, van waaruit men behoorlijk kan deboucheeren en waarachter men gedekt kan manoeuvreeren om de gewenschte formatie in te nemen.

Het sprongsgewijze verplaatsen van het gros is van kapitaal belang bij alle verplaatsingen in den bewegingsoorlog wanneer men den vijand kan ontmoeten en met vereenigde strijdkrachten slag wil leveren. Deze sprongsgewijze verplaatsing begint dus alreeds vóór dat de eigenlijke naderingsmarsch begint.

Dit nu is de theorie van de veel besproken, vaak verfoeide, doch niet altijd begrepen „achtereenvolgens te bereiken lijnen”, zooals dit in bevelstaal luidt.

Ik heb zoo vaak gehoord, dat deze lijnen alleen opgegeven moeten worden: „om het verband tusschen de onderdeelen te bewaren”. Zeker zal ik niet nalaten bij die lijnen, dit onderlinge verband op te nemen; zij bieden daartoe een goede gelegenheid; maar het zal nu wel duidelijk zijn, dat het *niet in de 1e plaats* dáárvoor was, dat deze lijnen werden vastgesteld, te meer niet, omdat men ook wel op andere wijze het onderlinge verband kan opnemen (marcheerende).

Een volgende vraag is, of men nu beslist in elke bereikte lijn langdurig moet halt houden. Uit ervaring weet ik, dat velen dat bezwaarlijk vinden, omdat de marsch dan zoo weinig vlot geschiedt. Ik wil u op deze plaats alreeds zeggen, dat het zeker niet altijd noodig is in de bereikte lijnen halt te houden. De redenen zal ik u later verklaren, wanneer ik over de voorhoede spreek.

Het gaat er dus om, het gros met sprongen te verplaatsen. Maar u gevoelt het al aanstonds: die verplaatsing moet veilig kunnen geschieden. Zulks is alleen mogelijk als het gros door een voorhoede gedekt wordt en de lichte organen ver vooruit zijn om ons tijdig omtrent den vijand (dit in de allereerste plaats) te kunnen inlichten. Ik hoor nog de Luitenant-Kolonel CLÈRE in het „amphithéâtre”, waarin de voordrachten aan de E. S. G. werden gehouden, uitroepen:

„*Marche d'approche, c'est une marche par bonds, de „champ de bataille en champ de bataille, marche couverte, „marche éclairée.”*

par bonds: opdat men de keuze van het gevechtveld houde.

couverte: vooreerst, om in gunstige formatie door het 1e vijandelijke vuur (op groote afstanden) heen te komen, vervolgens om zijn strijdkrachten op het gewilde oogenblik en op de gewilde plaats en in de gewilde richting te kunnen ontwikkelen.

éclairée: teneinde zoo noodig de ingenomen formatie te kunnen wijzigen, indien de omstandigheden zich wijzigen, of om door te gaan, indien de omstandigheden dezelfde blijven.

Hoe moet nu het gros van de divisie, gedekt en beveiligd door een voorhoede-systeem en door lichte troepen, zich verplaatsen en hoe sterk moet o.a. dat voorhoede-systeem zijn en wat kan of moet men aan dit voorhoede-systeem opdragen? Vragen, welke ik thans nader onder de oogen wil zien.

Zoo ergens, dan is deze vraag hier van belang en wel daarom, omdat men doorgaans door de boomen het bosch niet meer ziet.

Het gaat *niet* om de gevechtsaanraking tot stand te brengen, het gaat *niet* om inleidende gevechten te voeren, dat zijn allemaal „procédés” om tot het doel te geraken n.l. dit, ik herhaal het: Wij willen met de vereenigde strijdkrachten, dus met zooveel mogelijk wapenen en manschappen, een aanval op 's vijands gros ondernemen. Eerste vereischte is dus, dat wij met het gros van de divisie ergens komen, van waaruit wij, met kans op succes, dien aanval kunnen ondernemen, m. a. w. we moeten dien aanval op een geschikte plaats voorbereiden. ¹⁾

Ik zal eens erg overdrijven. Stelt u voor, dat de voorhoede tijdens den naderingsmarsch op een weerstand stuit en men ging terstond de geheele divisie ten aanval gereed stellen. Wat dan?

Dan speelt men precies in de kaart van den vijand. Immers men besteedt enkele *wen* aan de ontwikkeling van zijn strijdkrachten, men laat de artillerie in stelling komen, men legt verbindingen uit, enz. enz. Eindelijk, na verloop van veel tijd, is men gereed en men zal beginnen. Maar

¹⁾ Het geval, dat wij ons door onverwacht, aanvallend optreden des vijands, ergens ter verdediging moeten inrichten, blijft nu verder buiten beschouwing. Het zal duidelijk zijn, dat voorhoede en lichte troepen ons in de gelegenheid moeten stellen, in voorkomend geval, tijdig zulk een verdedigende stelling in te nemen.

hoe jammer! Zoodra heeft de vijand, die men tegenover zich heeft, in de gaten, dat de aanval op het punt staat los te breken, of hij poest de plaat. Wat zonde en jammer van de schitterende voorbereiding! De vuurplannen zaten nu juist zoo keurig in elkaar. Nu kan men zoo straks weer opnieuw beginnen!

Het zal duidelijk zijn, dat er dus wat anders op gevonden moet worden. Men mag niet tot een grootscheepsche ontwikkeling tot het gevecht overgaan, vóór dat men zeker weet, dat het ook *noodig* is. Daarom moet men als volgt handelen:

De voorhoede vooruitschuiven met opdracht: den D. C. in te lichten; niet aaneengesloten weerstand des vijands te breken „par infiltration” en ten slotte, wanneer ze op een aaneengesloten vuurfront des vijands stuit, welke zij niet met eigen kracht kan breken, zich in het terrein vast te zetten om het gros te beschermen, teneinde den D. C. in staat te stellen verdere maatregelen te nemen. Welke?

Inleidende gevechten? Dat zullen we straks zien. Weest u vooral niet te voorbarig!

Ziehier dus de rol, welke de voorhoede te spelen heeft, een rol, welke ook in onze gevechtshandleiding is vastgelegd en die dus in den regel in de bevelen niet behoeft te worden vermeld.

Samenstelling van de voorhoede.

Het is volmaakt logisch, dat men aan de voorhoede eene zoodanige samenstelling geeft, dat zij ook inderdaad de hierboven aangegeven rol kan vervullen.

Zij moet dus:

a. zekere verkenkende en offensieve capaciteiten bezitten.

b. in staat zijn, door een soort „harkbeweging”, het geheele divisiefront schoon te harken van alle onsamenhangende plaatselijke weerstanden.

c. ten slotte in staat zijn vlug een aaneengesloten vuurfront te vormen met een zekere diepte om het gros behoorlijk te kunnen beschermen.

Het hangt geheel van het terrein en de omstandigheden af, hoe sterk een voorhoede precies moet zijn. Enkele groote lijnen houde men echter in het oog.

Infanterie.

Neemt men aan, dat voor het vormen van een aaneengesloten vuurfront van eenige beteekenis 20 automatische wapens per K. M. noodig zijn, dan heeft men voor een marschvak eener divisie, ter breedte van ± 6 K.M., 120 van zulke wapens noodig, d.w.z. ± 3 bataljons. Voorziet men, met het oog op het terrein, veel gemanoeuvreeer om door „manoeuvres de débordement” de niet aaneengesloten vijandelijke weerstandspunten te doen vallen, dan moet men rekenen op eenige echelonnering der voorhoede in de diepte, zoodat op zulk een terrein een voorhoede van 4 bataljons noodig is.

Lichte troepen.

Het is noodzakelijk, dat de voorhoede ten behoeve harer gevechtsverkenning over lichte troepen beschikt. De vraag doet zich voor of deze lichte troepen reeds van huis uit (dus als men nog op grooten afstand van den vijand is) bij de voorhoede ingedeeld moeten worden. Ik geloof het niet, om de eenvoudige reden, dat de verkenning op grooten afstand buiten de eigenlijke werkingssfeer van de voorhoede valt en deze verkenningen *meer* den commandant van het geheel (D. C.), dan den voorhoede C. interesseeren. Immers, de D. C. moet kunnen beoordeelen of hij nog een sprong kan wagen, of hij wellicht zich gereed moet houden om aan onvoorziene omstandigheden het hoofd te bieden, enz. enz. Dit neemt natuurlijk niet weg, dat de voorhoede C. „en passant” ingelicht kan worden omtrent de plaats waar de vijand zich bevindt, zijn sterkte, enz. enz.

Anders wordt de toestand als de ruimte tusschen voorhoede en den vijand klein wordt en de lichte troepen binnen de werkingssfeer van de voorhoede komen. De lichte troepen kunnen dan niet meer ver vooruit optreden, alles, wat zij thans, nu er gevochten moet worden, nog te weten

kunnen komen ten aanzien van den vijand, interesseert in de eerste plaats den voorhoede C. Vanaf dit moment is het dus zaak de lichte troepen, of althans een gedeelte daarvan, te plaatsen onder bevel van den voorhoede C., welke hen, behalve voor de gevechtsverkenning en de gevechtsbeveiliging, zoonoodig prachtig kan gebruiken bij het vormen van het hierboven behandelde aaneengesloten vuurfront.

Artillerie.

Wat de artillerie betreft, het spreekt vanzelf, dat de behoeften van de voorhoede zeer verschillend kunnen zijn: behoeften, welke zich uit kunnen strekken van enkele vuurmonden tot de geheele D. A. Immers om een enkel mitrailleurnest tot zwijgen te kunnen brengen, is toebedeeling van enkele stukken reeds voldoende; daarentegen zullen verscheidene afdeelingen moeten kunnen ingrijpen wanneer er bijv. sprake is, dat de voorhoede het gros moet beschermen en zij zich daartoe in het terrein heeft vastgezet.

Zoals we gezien hebben is het zaak, dat de D. C. meester blijft van de situatie, d. w. z. zoo lang mogelijk vrijheid behoudt om zijn gros op de, volgens hem beste wijze in te zetten. Hij moet dus zoo lang mogelijk het grootste gedeelte van de vuurwapens, hetwelk de divisie in gevecht kan brengen, in handen houden, dus ook zijn artillerie en, mag ik hier wel aan toevoegen, *juist in de eerste plaats* zijn artillerie, omdat hare banen het gemakkelijkst of, zoo u wilt, het minst moeilijk te verplaatsen zijn, en ten slotte, omdat de hoeveelheid artillerie, waarover men beschikt, gering is.

Er moet dus bij de oplossing van dit vraagstuk gezocht worden naar een economische en soepele verdeling, welke niet van huis uit het op de meest tactische wijze inzetten der artillerie onmogelijk zou maken of in de waagschaal zou stellen. Stelt U eens voor, dat de voorhoede C. de *vrije beschikking* kreeg over nagenoeg alle artillerie en daarmede naar hartelust kon exerceeren! De consequenties daarvan moet men dan ook aanvaarden en zoo zou het kunnen

gebeuren, dat, wanneer op een gegeven moment de D. C. het gros wil laten ingrijpen, het artilleriegebruik en de artillericopstelling, bevolen door den voorhoede C., heelemaal niet pasten in het plan van den D. C. Deze laatste zou dan aan den leiband van den voorhoede C. gaan loopen. Men deele dus bij de voorhoede slechts die artillerie in, welke noodig is om geringen lokalen weerstand te overwinnen en waardoor het niet noodig is, dat de voorhoede C. bij het minste of geringste, dat er gebeurt, hulp inroept van de D. A. Hoe beter het I. G. is, des te minder zal men er toe behoeven over te gaan vuurmonden van de D. A. (bij voorbeeld een sectie, een batterij) onder de bevelen van den voorhoede C. te stellen. Nagenoeg de geheele D. A. moet men echter zóódanig laten marcheeren en manoeuvreeren, dat zij in staat is binnen een minimum van tijd met een maximum aantal batterijen de voorhoede, zoonoodig, te steunen. Stuit de voorhoede dus op weerstand, welke, naar de meening harer commandant, het inzetten van artillerie wenschelijk maakt, dan moet zulks gevraagd worden aan de D. A., welke, ik moge het herhalen, onder de rechtstreeksche bevelen van den D. C. staat en waarover, bij gevolg, de voorhoede C. niets heeft te commandeeren.

Over de verplaatsingen van de D. A. en over de wijze, waarop zij, op aanvraag van den voorhoede C., het vuur opent zal ik het straks hebben.

Pioniers.

Allerlei kwesties met betrekking tot het herstellen van gemeenschappen kunnen zich bij een marsch in de richting van den vijand voordoen. Daarom mag indeeling van pioniers bij de voorhoede niet achterwege worden gelaten, herstellingswerkzaamheden moeten zoo spoedig mogelijk kunnen beginnen.

De verplaatsingen van voorhoede en gros.

Thans moet nagegaan worden hoe gros en voorhoede zich ten opzichte van elkaar verplaatsen.

Ik vermeen hierboven duidelijk uiteengezet te hebben, dat het er om gaat *het gros te verplaatsen van gevechtsterrein naar gevechtsterrein. In beginsel moeten dus eerst de verplaatsingen van het gros geregeld worden* en eerst daarna diè van de voorhoede. (De sprongen van de voorhoede moeten zich dus aan diè van het gros aanpassen.) *Men handele nimmer omgekeerd*, want dan begint men de oplossing van het vraagstuk bij den staart. Men moet manoeuvreren met een gros, gedekt door veiligheidsafdeelingen en niet manoeuvreren met veiligheidsafdeelingen gevolgd door een gros.

Heeft men voor het gros de achtereenvolgens te bereiken lijnen vastgesteld, dan ga men na, welke lijnen door de voorhoede bereikt moeten worden, opdat het gros rustig op de verschillende gevechtsterreinen kan aankomen. Men ziet hieruit, dat de achtereenvolgens te bereiken lijnen aan geheel andere eischen moeten voldoen al naarmate zij bestemd zijn voor het gros of voor de voorhoede. De opvolgende sprongen van het gros worden gekozen met het oog op de verplaatsing van gevechtsterrein naar gevechtsterrein, die van de voorhoede met het oog op de beschermende taak, welke aan haar toekomt. De achtereenvolgens te bereiken lijnen door gros en voorhoede behoeven dus geenszins samen te vallen.

Ter toelichting moge het volgende dienen: (zie fig. 1). Vanaf het legeringsgebied eener divisie is de 1e sprong van het gros de lijn N. M. R., welke lijn correspondeert met de mogelijkheid, dat de vijand zich op den oostelijken oever van het riviertje O. heeft vastgezet, waardoor de D. C. voor de noodzakelijkheid geplaatst zou kunnen worden achter de lijn N. M. R. zijne maatregelen voor te bereiden om den vijand van dien oostelijken oever te verdrijven.

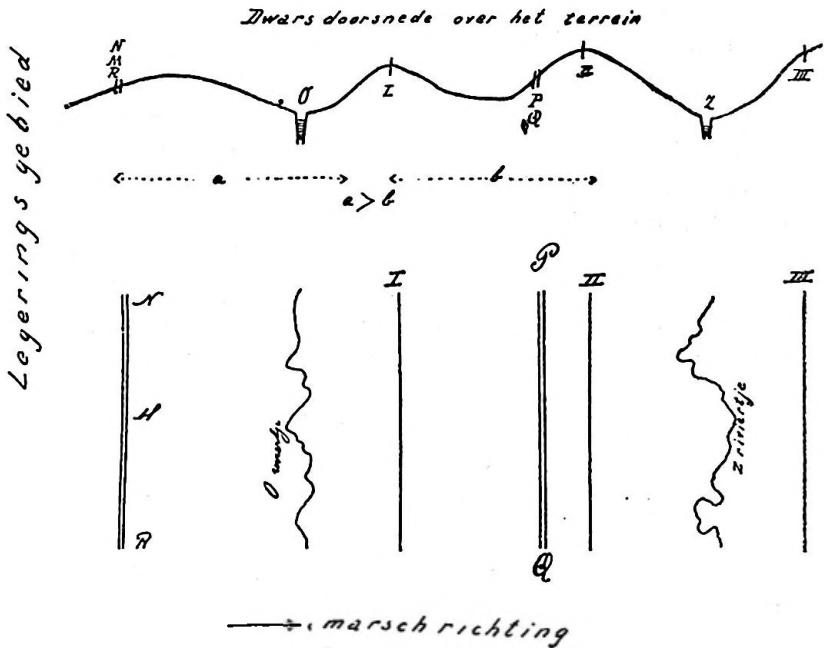
Wil het gros zijn nadering vanuit de lijn N. M. R. veilig kunnen voortzetten, dan is het noodzakelijk te voren in het bezit van de lijn I te zijn. De veiligheid toch eischt, dat het gros zich niet vertoont op de W. hellingen van het dal, zoo lang het kans loopt van lijn I onder vijandelijk mitrailleurvuur te komen of onder vuur van vijandelijke artillerie,

welke zich achter den hoogterand I heeft opgesteld met waarnemers op den hoogtenrand zelf. Bijgevolg moet de 1e sprong voor de voorhoede de lijn I zijn Maar de D. C. moet tevens gelasten, dat het gros in de lijn N. M. R. halt houdt totdat de voorhoede inderdaad lijn I heeft berckit.

De D. C. zal daarom zèlf bepalen, wanneer het gros weder voorwaarts mag gaan.

De 2e sprong van het gros zal, laat ik aannemen, de lijn

— figuur: 1.

P. Q. zijn. Maar wil het gros hier veilig aankomen, dan is het noodzakelijk, dat de voorhoede de lijn II heeft bezet, sterker nog, de voorhoede moet deze lijn al bereikt hebben als het gros lijn I passeert. Het spreekt dus vanzelf, dat lijn II de tweede, door de voorhoede te bereiken lijn moet zijn.

De vraag is vervolgens, of de D. C. voor het gros een halte voor moet schrijven op I teneinde daar te wachten tot de voorhoede in II is aangekomen. Het kan noodig zijn,

dat de D. C. dit doet, n.l. als de voorhoede tussehen I en II op vijandelijken weerstand stuit. Maar als er niets bijzonders gebeurt, dan is, gelet op de af te leggen afstanden, de voorhoede altijd eerder in II dan de hoofdmacht in I. Ik geloof dus, dat de D. C. het beste doet in zijn bevel niets vast te leggen omtrent een halte van het gros in I. Immers, als het noodig blijkt kan bij die halte altijd nog gedurende den marsch bevelen.

Als de hoofdmacht vanuit P. Q. verder wil marcheeren dan krijgen we, met betrekking tot het overschrijden van het riviertje Z., hetzelfde als bij het riviertje O. De voorhoede moet eerst in lijn III zijn alvorens de hoofdmacht de lijn P. Q. overschrijdt.

Ik hoop met dit voorbeeld te hebben aangetoond, dat lijnen voor gros en voorhoede bestemd noch behoeven samen te vallen, noch gelijk in aantal behoeven te zijn. Bij het kiezen van deze lijnen kan geen enkel schema worden gevolgd. Het is een kwestie van „terreinontleding” en logisch denken.

Houdt de voorhoede in beginsel in alle opgegeven lijnen halt? Op deze, veelvuldig gestelde vraag, antwoord ik bevestigend. (uitzonderingsgevallen zijn natuurlijk altijd wel te construeeren, zie hierna).

Men zou eigenlijk als axioma kunnen aannemen, dat de voorhoede alleen halt houdt als de vijand haar daartoe dwingt; in den regel vervolgt zij onafgebroken haar marsch met het doel, zoo spoedig mogelijk de volgende opgegeven lijn te bereiken. En nu een uitzonderingsgeval. Het is denkbaar, dat de voorhoede opdracht krijgt in een bepaalde lijn halt te houden totdat de hoofdmacht eveneens in die lijn is aangekomen. Een dergelijke tactiek is het toppunt van voorzichtigheid, doch zij kan geboden zijn, wanneer de vijand zeer nabij is, men over absoluut onvoldoende gegevens beschikt en zich over moeilijk terrein moet verplaatsen. Het zal wel geen betoog behoeven, dat in een dergelijk geval slechts uiterst langzaam kan worden opgeschoten.

Een enkel woord over den afstand tussehen voorhoede

en gros. Het is duidelijk, dat deze afstanden in de eerste plaats van het terrein afhangen, hetzelfde geldt ten aanzien van de grootte der verschillende sprongen. Ik heb wel eens hooren zeggen, dat de dracht der vuurmonden hierop van invloed was. Ik meen te hebben aangetoond, dat een dergelijke opvatting onjuist is. *De sprongen van gros en voorhoede moeten aan tactische eischen voldoen*; de artillerie moet zich zoo goed mogelijk aan deze sprongen aanpassen. *Hoè* dat kan zal ik straks behandelen.

Tot nog toe heb ik alleen de sprongen in het divisieverband aan eene beschouwing onderworpen. Een enkele aantekening met betrekking tot de sprongen, welke de D. G. C. beveelt, mag echter niet achterwege blijven. Bemoeit de D. G. C. zich met al die sprongen der divisiën? Zeker niet! Immers de sprongen van de D. G. moeten passen in een bepaald D. G.'s gevechtsplan. Binnen het kader van deze sprongen moet de D. G. C. den D. C. vrij laten. De D. G. C. moet, bij het vaststellen van de sprongen van de D. G., zich op een veel ruimer standpunt stellen, hij moet het tactische probleem veel meer dan een D. C. van uit de hoogte bekijken. Hij legge echter wèl verband tusschen de actie zijner divisiën (o.a. door de „zwaartepuntsas” op te geven en de gedragslijn der divisiën te bepalen in geval van eene ontmoeting met den vijand), doch de D. C. regelt zelf de wijze van verplaatsing zijner divisie, daarbij zorg dragende, dat haar veiligheid, door eene oordeelkundige regeling van de sprongen van gros en voorhoede, voortdurend is verzekerd; een terreinkwestie waarmede de D. G. C. zich niet kan bemoeien.

Tot besluit van dit hoofdstuk, nog iets over de bevelvoering over de voorhoede.

Aan de Ecole supérieure de guerre wil men, in geval de divisie zich in meer dan een marsehgroep verplaatst, slechts dan een gemeenschappelijken voorhoede C. als: het divisievak smal en zeer overzichtelijk is. *In alle andere gevallen acht men het uitgesloten, dat één commandant* (in Frankrijk doorgaans de „Commandant de l'infanterie divisionnaire” met een uitgebreiden staf en behoorlijke be-

velsmiddelen) *in het gehele divisievak één voorhoede kan commandeeren*. Ik vermeld dit als een punt, dat mij getroffen heeft. Het spreekt echter vanzelf, ik behoeft het nauwelijks te zeggen, dat — waar onze *Gev. Handl. in den regel* een gemeenschappelijken voorhoede C. aangewezen wil zien — de *Hollandsche opvatting in den regel* gevolgd moeten worden. Deze opmerking slaat trouwens op alles, wat in deze studie van onze voorschriften mocht afwijken; anders zou men nooit tot een unité de doctrine komen.

De verplaatsing (de sprongen) van de artillerie.

Zooals ik reeds uiteenzette is het noodig aan de voorhoede eenige artilleristische kracht te geven om betrekkelijk geringen lokalen weerstand te kunnen overwinnen en te voorkomen, dat voor elke kleinigheid de hulp van de D. A. moet worden ingeroepen. De invoering van I. G. maakt het veelal overbodig om nog eenige stukken van 7-veld in te deelen. Maar men bestudeere in elk bijzonder geval het terrein. In polderterrein bijvoorbeeld zal het dikwijls de vraag zijn of de D. A. steeds tijdig de voorhoede te hulp kan snellen. Men overwege dan of het geen aanbeveling verdient eenige D. A. van huis uit *onder de bevelen* van den voorhoede C. te plaatsen.

Maar alles wat men in dit opzicht gedaan heeft is op den duur niet voldoende. Er komt vroeg of laat een oogenblik, dat de voorhoede in het nauw zit, dat zij zonder hulp van de D. A. niet verder kan of dat zij den steun van de geheele D. A. noodig heeft om zich in de bereikte lijn te kunnen handhaven. Er moet dus een methode bedacht worden, waarbij het mogelijk is steeds terstond de voorhoede met de D. A. te kunnen steunen, maar die methode moet zóó zijn, dat zij het den D. C. tevens mogelijk maakt op elk gewild oogenblik te doen en te laten met zijn artillerie **wat hij wil** ter bereiking van zijn doel. M. a. w. er moet voorkomen worden, dat de bevelvoering over de artillerie aan den D. C. ontsnapt. Het is dus principieel fout om de D. A., welke de voorhoede eventueel moet kun-

nen steunen, onder bevel van den voorhoede C. te stellen. Zij blijft dus onder bevel van den D. C., die maar moet zorgen, dat vlug en goed het vuur ten behoeve van de voorhoede kan worden geopend. Dat de artillerie zich daartoe echelonsgewijze en sprongsgewijze verplaatsen moet behoef wel geen nader betoog. Evenmin behoef ik verder uiteen te zetten van welk een enorm belang het is, als de verkennende elementen der afdeelingen steeds zoover mogelijk naar voren zijn, niet alleen om de opstellingsplaatsen der batterijen, maar ook de waarnemingspunten te verkennen. Goede waarneming is, waar ooit, dan zeker hier van belang.

Waar moet nu telkens, na het uitvoeren van een sprong, de artillerie in stelling komen? Het antwoord ligt voor de hand. Natuurlijk steeds zoo dicht mogelijk achter de voorhoede tencinde deze zoo lang en zoo goed mogelijk te kunnen steunen. U ziet hieruit, dat de afstand tussehen gros en voorhoede niets te maken heeft met de dracht van de artillerie (hetgeen ik hiervoor reeds beweed heb). *Het eenige waarvoor men zorg moet dragen is, dat de sprongen der artillerie zich aanpassen aan die van de voorhoede.* Maar, zult U wellicht vragen, wordt het voor de artillerie nu niet wat al te gevaarlijk, immers het is alleen maar de voorhoede, welk haar opstellingen dekt. Mijn antwoord hierop is, dat de artillerie tegenwoordig ook over middelen tot zelfverdediging beschikt en dat — mocht de veiligheid onvoldoende verzekerd zijn — de D. C. het altijd in de hand heeft eenige infanterie uit de hoofdmacht vooruit te schuiven (of bij voorkeur, als deze beschikbaar zijn, lichte troepen) met opdracht: artilleriesdekking.

In groote lijnen ligt nu vast hoe de artillerie moet optreden. Over de uitvoering en de te verstrekken opdrachten valt nog wel het een en ander te zeggen.

a. De uitvoering der artilleriesverplaatsingen.

Indien de bedreiging, welke van den vijand uitgaat, niet verontrustend is en het derhalve niet verwacht kan worden, dat de voorhoede plotseling om hulp van de geheele D. A. zal vragen, dan kan men gerust de sprongen der

echelons zoodanig regelen, dat zij over elkaar heen grijpen. Eén echelon staat dus steeds gereed tot vuuropening, terwijl het andere zich verplaatst. Het is voordeelig als men met afdeelingsechelons kan werken; het verband in de afdeeling moet zoo min mogelijk worden verbroken. Wordt de toestand echter onverwacht zóó ernstig, dat de geheele D. A. er bij te pas moet komen, dan heeft de D. C. het in zijn macht om het achterste echelon naast het voorste in stelling te brengen.

Was het te voorzien, dat op een gegeven oogenblik de voorhoede den steun van de geheele D. A. noodig zou hebben (bijvoorbeeld bij het overschrijden van een of andere terreinafscheiding) dan moet de D. C. in zijne bevelen, bijvoorbeeld het volgende opnemen: Bij het deboucheeren uit die en die lijn moet de voorhoede door de geheele artillerie gesteund kunnen worden. In verband hiermede mag de voorhoede eerst op mijn nader bevel die lijn overschrijden. (Er is n.l. tijd noodig om het achterste echelon naast het voorste te brengen).

Omdat in dit stadium van het gevecht nog niet op telefoonverbindingen gerekend kan worden moet zoo mogelijk tussehen de artillerie echelons een optische verbinding tot stand worden gebracht, opdat het achterste echelon terstond zijne stellingverandering kan beginnen als het voorste tot vuren gereed is. Het achterste echelon mag daarna, in beginsel, het voorste echelon niet passeeren zonder machtiging van den betrokken artillerie-commandant. Het spreekt vanzelf, dat de artillerie, welke is aangewezen om een gemeenschappelijke voorhoede of de voorhoede van een marschgroep te steunen, onder één commandant moet staan, die over beide echelons het bevel voert. Deze commandant houdt zich op bij den voorhoede C. Verplaatst een Nederlandse divisie zich met één voorhoede en zijn 2 afd.n 7 veld voor rechtstreekschen steun bestemd, dan voorzic ik moeilijkheden in de bevelvoering. Wie is n.l. de artillerie-Commandant? De D. A. C.? Volgens mij *zeker niet*. Want straks moet de divisie zich wellicht tot het gevecht ontwikkelen en dan kan, bij het vaststellen van het

gevechtsplan en het geven van bevelen, de D. C. zijn D. A. C. niet missen. Een afdeeling C. dan maar artillerie C. maken? Dan moet hij zijne afdeeling in den steek laten. Dit euvel doet zich bij ons altijd gevoelen, zoodra 2 afdeelingen artillerie hetzelfde infanterie onderdeel moeten steunen. Wie is dan de art. groepsecommandant, die zich bij den infanterie commandant moet op houden? *Daarom voeren men in onze organisatie spoedig een afzonderlijken regimentscommandant van de D. A. in.*

b. De aan de artillerie te verstrekken opdrachten; de verdeeling der beschikbare artillerie.

Laat ik eens aannemen, dat de voorhoede eener divisie marcheert in 2 groepen, waarbij ik in het midden laat of beide groepen onder een gemeenschappelijken commandant staan. De sterkte dier groepen interesseert mij ook niet, U moogt in Uw gedachte echter in het rechter gedeelte van het divisievak een bataljon laten marcheeren en evenzoo in het linker. Voor het gemak zal ik daarom spreken van rechter- en van linkerbataljon.

Het is een bloot toeval als beide bataljons op een gegeven oogenblik gelijken steun behoeven. In den regel heeft het eene meer noodig dan het andere. Welk? Dat is moeilijk vooruit te zeggen. Oogenshijnlijk is het dus logisch om te zeggen: dan verdient het aanbeveling maar een klein gedeelte van de artillerie als rechtstreeksche steun in elk der bataljonsvakken te oriënteren en het grootste gedeelte ter beschikking te houden om dien rechtstreekschen steun hetzij links, hetzij rechts te versterken.

Bij nadere beschouwing zal men echter inzien, dat zulk eene artillericverdeeling bij een marsch in de richting van den vijand niet goed kan zijn.

In de 1e plaats bedenke men, dat de artillerie echelonsgewijze verplaatst wordt, zoodat op een bepaald moment slechts ongeveer de helft gereed is om te vuren. Wanneer men nu gaat manoeuvreren met 2×2 eenheden voor rechtstreekschen steun (links 2 en rechts 2) en 2 eenheden voor wat betreft de ter beschikking gehouden artillerie, dan strooit men als het ware de artillerie in tal van kleine

onderdeelen over het terrein en het nuttig effect van elk onderdeelje op zich zelf is maar gering.

In de tweede plaats bedenke men, dat het er op aankomt *vlug* en *goed* het vuur te openen. Dit is alleen mogelijk, als elk artillerie-onderdeel van te voren georiënteerd is in één bepaalde richting. Men kan zich in een divisievak, tijdens een marsch in de richting van den vijand, niet gelijktijdig naar het linker en het rechter bataljon oriënteren. Het vak is daarvoor te breed. Als de D. C. dus veel artillerie te zijner beschikking heeft achtergehouden dan is het *uitgesloten* daarmee *vlug* en *goed* den rechtstreekschen steun van een der voorhoede bataljons te versterken. De D. C. zal daarom verstandig doen zoodra hij voor zichzelf heeft uitgemaakt hoeveel artillerie hij voor rechtstreekschen steun wil bestemmen, van stonde af aan deze artillerie naar een bepaald bataljon te oriënteren. Hij houde hierbij rekening met alle mogelijke omstandigheden (terrein, as waarlangs de divisie het zwaartepunt moet leggen, enz.) Heeft op een gegeven oogenblik een bataljon vermeerdering van steun noodig, welnu, wat belet den D. C. deze alsdan te geven? Hij heeft alle artillerie onder zijn eigen bevel gehouden, hij heeft het vuur van de afdeelingen voor rechtstreekschen steun slechts *uitgeleend* aan een bepaald infanterie-onderdeel, niets belet hem dus om in nood-gevallen met de artillerie, welke links in het divisievak georiënteerd is, rechts te steunen en omgekeerd. Dit gaat evenmin in een handomdraaien; het kost tijd; maar, als de D. C. zijn artillerie oordcelkundig heeft verdeeld, komen dergelijke gevallen slechts sporadisch voor.

Welke artillerie bestemt men nu in de 1e plaats voor rechtstreekschen steun aan de voorhoede? Natuurlijk die artillerie, welke zich het gemakkelijkst verplaatst, dit is de lichte vlakbaan veldartillerie. Aan houwitsers hebben we in den regel nog niet zoo direct behoefte, omdat doorgaans de te overwinnen weerstand niet erg groot is. In den regel zal in onze divisie dus de 7 veld bestemd worden voor rechtstreekschen steun, terwijl de houwitserafdeeling

ter beschikking van den D. C. kan blijven. Ik acht het niet noodig, dat deze afdeeling zich van huis uit sprongs- en echelonsgewijze verplaatst, als haar verkennende organen maar bij de voorhoede marcheeren. De D. C. geve aan in welk terreingedeelte zij in de 1e plaats de voorhoede moet kunnen steunen, de verkennende organen kunnen daarmede dan rekening houden. De houwitserafdeeling zelf marcheert ergens in de hoofdmacht, bijvoorbeeld achter het voorste bataljon of voorste regiment en komt dus eerst in stelling op een nader bevel van den D. C. Daarna kan ook voor haar echelonsgewijze stellingverandering noodig zijn.

Men make echter van een en ander geen schema. Moet men snel doorstooten, is het terrein geaccidenteerd en kan men op z'n hoogst op zwakken vijandelijken weerstand stuiten, dan kan het voordeelig zijn ook een hw. afdeeling voor den rechtstreekschen steun te bestemmen. In het linker gedeelte van het divisievak (aannemende, dat dit het belangrijkste gedeelte is) kan men dan beschikken over een afd. hw. en een afd. 7 veld, zoodat daar de voorhoede constant door een volledige afdeeling artillerie kan worden gesteund.

Aan welke vuursoorten heeft de voorhoede gedurende den marsch naar den vijand behoefte?

Ik beperk mij bij de beantwoording dezer vraag evenmin tot den eigenlijken naderingsmarsch binnen een strook van 15 K.M. van de vijandelijke artillerie. Ik stel mij op het standpunt van den zuiveren bewegingsoorlog, waarin men niet zeker weet wat de vijand doet, doch waarbij de mogelijkheid bestaat, dat men op een gegeven oogenblik op hem stuit.

De volgende vuren kunnen noodig zijn :

a. vuur op 's vijands voorste lijn	} bij aanvallend
b. beschermend vuur	
c. afsluitingsvuur, bij verdedigend optreden;	
d. artilleriebestrijding (zelfs bij vooruitgeschoven vijandelijke troepen kan eenige artillerie zijn ingedeeld);	
e. vuur op oogenblikdoelen;	

f. storend vuur (als de vijand terugtrekt of oprukt achter de troepen, waarmede de voorhoede in contact is).

Nu is het een algemeen geldend beginsel, dat — wanneer men een aanval op eene vijandelijke stelling *over een zekere diepte* moet ondernemen — deze taken over de D. G. A. en de D. A. worden verdeeld, omdat, wil men het hoogste rendement uit de beschikbare artillerie halen, een zeker systeem gevolgd moet worden.

In Frankrijk heeft men zich echter afgevraagd of een dergelijk systeem ook gevolgd moet worden *in dit stadium* van het gevecht. Deze vraag is ontkennend beantwoord op grond van de volgende overwegingen.

De voorhoede komt in aanraking met den vijand en ontvangt vuur. Haar taak is om te trachten zoo ver mogelijk door te dringen. De artillerie moet dus mede helpen die vijandelijke vuurbronnen te vernielen of te neutraliseren en den vijand zooveel mogelijk afbreuk te doen. Nu is er in de eerste plaats geen tijd om een goed georganiseerd vuursysteem samen te stellen, waarbij D. A. en D. G. A. ieder haar taak krijgen en bovendien is een systematisch vuurplan niet noodig, zeker niet in het begin, omdat slechts lokalen weerstand behoeft te worden gebroken. De voorhoede heeft slechts behoefte aan één ding, dat is „*schieten*”. *Wie er schiet interesseert de voorhoede niet* en evenmin boezemt de naam van het vuur haar eenig belang in. „Vuren” en wel „zoo goed en zoo vlug mogelijk vuren” is het eenige wat zij vraagt.

In Frankrijk huldigt men, en m. i. terecht, het beginsel, dat in dit gevechtsstadium alle hierboven genoemde vuren voor rekening van de D. A. komen, welke terstond bij de hand is. Al het vorenstaande geldt aanvankelijk ook, als de voorhoede tot de verdediging wordt gedwongen. Artilleriebestrijding komt dus ook voor rekening van de D. A. In de 1e plaats, omdat deze het eerste ingelicht en tot vuren gereed kan zijn. 1) Men wil in Frankrijk niet riskeer-

1) Telefonen ontbreken grootendeels. Het verband met de D. G. A. is nog gebrekkig. De D. G. A. marcheert veel verder naar achteren.

ren, dat de voorhoede uren staat te wachten tot de legerkorps-artillerie in stelling is gekomen om een enkele batterij, welke bij de tegenover ons liggende vijandelijke lichte troepen is ingedeeld, onder vuur te nemen. Dit geval kan zich inderdaad voordoen. Het gaat er alleen maar om aan de divisieën een middel te geven om vijandelijke artillerie op te sporen. Welnu, of een artillerie-vliegtuig werkt ten behoeve van legerkorpsartillerie of D. A. laat den waarnemer onverschillig. Daarom geeft men tijdens den naderingsmarsch de divisie de beschikking over een artillerievliegtuig.

De lichtmeetdienst, welke zijn voorste meetposten in de onmiddellijke nabijheid van de voorhoede zal hebben, kan zijne waarnemingen ook terstond aan de D. A. melden.

Teneinde de divisieën de beschikking te geven over een kanon, dat zich speciaal voor artillerie bestrijding leent, deelt men in Frankrijk in den regel zelfs een afdeling van 105 lang van de legerkorpsartillerie bij de D. A. in. Deze afdeling marcheert, zoo lang er niets bijzonders gebeurt, aan den staart van het gros.

Deze maatregel sluit geenszins de mogelijkheid uit, dat — wanneer de strijd een ernstiger karakter aanneemt (inleidende gevechten) — de D. G. A. op normale wijze met de artilleriebestrijding wordt belast. Met een en ander wil ik niet zeggen, dat — gezien onze organisatie — het aanbeveling verdient onze 10 l. gedurende den naderingsmarsch bij de divisieën in te deelen. *Niettemin moet m.i. onze D. A. wèl met de artilleriebestrijding worden belast.*

Voorts moge ik nog even, aan de hand van fig. 1, nagaan hoe de artillerie zich in dat geval verplaatst.

Laten we aannemen dat onze lichte troepen 's nachts het riviertje O hebben bereikt. De voorhoeden kunnen dan den volgenden morgen zonder bezwaar vanuit het legeringsgebied de lijn N M R bereiken. Doch alvorens uit deze lijn te deboucheeren moet men zorg dragen, dat een gedeelte der artillerie daarachter in stelling staat. Voor het geval men vreest, dat de voorhoeden ernstigen weerstand zullen ontmoeten bij haar overgang over het beekje

O, is het wenschelijk de geheele D. A. in stelling te brengen. Laat ik nu maar aannemen, dat slechts de helft der artillerie vuurklaar staat. De andere helft marcheert dan tusschen voorhoede en gros (aanvankelijk aan het hoofd van dit laatste) met de bedoeling haar later in stelling te brengen, ergens ten W. van lijn I. De marsch moet zoodanig worden geregeld, dat deze artillerie in stelling staat op het oogenblik, dat de voorhoede uit de lijn I voorwaarts gaat. Het achterste echelon legt vervolgens op en verplaatst zich naar de lijn P. Q. Eenz.

Het spreekt vanzelf, dat de D. C. zich niet in persoon kan bemoeien met de details der artillerieverplaatsingen. Hij zal dan ook doorgaans de regeling daarvan wel aan zijn D. A. C. opdragen, die met de sprongen der voorhoede bekend is en zich bovendien op den commandopost van den D. C. ophoudt, zoodat hij, altijd nog nadere aanwijzingen kan krijgen of vragen.

En ten slotte, wat de *vuuropening* betreft, nog een enkele opmerking.

Indien men bepaalde, dat het vuur slechts geopend zou mogen worden op bevel van den D. C. dan zou men veel tijdverlies riskeeren. In Frankrijk geeft men daarom doorgaans aan den voorhoedecommandant de machtiging tot vuuropening. Er is m.i. niets beters op te vinden. Om te voorkomen, dat er maar op los wordt geschoten bepaalt men echter, dat van de vuuropening terstond kennis moet worden gegeven aan den D. C. en dat zonder toestemming van den D. G. niet meer dan een bepaalde hoeveelheid munitie verschoten mag worden. Dit laatste doet men om te voorkomen, dat ontijdig alle munitie is verschoten, juist in een stadium, waarin munitieaanvulling zoo bezwaarlijk is en men geheel is aangewezen op de munitie in de voertuigen.

B. De gevechtsaanraking.

Ten aanzien van het tot stand brengen van de gevechtsaanraking heeft mij aan de E. S. G. vooral getroffen, dat in het bijzonder de aandacht wordt gevestigd op: „waartoe dient dit”, omdat per slot ook deze phase van het gevecht

dienstig moet zijn om tot het einddoel, 's vijands hoofdmacht slaan, te geraken. Als het dus kon, zou men deze phase graag willen missen. Edoel, *het tot stand brengen van de gerechtsaanraking is noodzakelijk, omdat men anders met het gros niet oordcelkundig kan manoeuvreeren.* Om dit laatste te kunnen doen is het noodig te beginnen den vijand, welke men tegenover zich heeft, met zijne veiligheids-troepen stevig vast te grijpen, niet maar zoo'n beetje, doch op vrij solide wijze. Eerst dán kan men met gerustheid het gros gaan ontwikkelen en is men zeker niet te vroeg en niet op een verkeerde plaats tot die ontwikkeling te zijn overgegaan. Treedt de voorhoede slap op en staakt zij haar actie reeds vóór dat zij tegen een aancengesloten vuurfront is gestuit (blijft zij dus zitten tegenover geringen weerstand, welke door „infiltration” gebroken had kunnen worden) dan zou het kunnen gebeuren, dat het gros ontijdig in actie werd gebracht en reeds bij den minsten druk, welke het uitoefent, als 't ware zou doorglijden. Veel kostbare tijd is dan verloren gegaan en een eindje verder kan men hetzelfde nog eens herhalen.

Men bedenke dat „tijd verliezen” beteekent „spelen in de kaart van den vijand”.

Maar er dreigt nog een ander gevaar als het gros zich ontwikkelt en de voorhoede nog niet *in het geheele marschvak* de gevechtsaanraking met den vijand heeft opgenomen, n.l. dit: dat de veiligheid van het gros niet voldoende is verzekerd en het gros dus bloot staat aan allerlei verrassingen.

De voorhoede moet dus duwen in het geheele marschvak totdat ze niet verder kan en in beginsel kan men aannemen, dat dit het geval is, zoodra zij op een aancengesloten vuurfront is gestuit omdat alsdan weerstand niet meer door *manoeuvreeeren* is te overwinnen (kenmerk van het optreden eener voorhoede) en de sterke arm er bij te pas moet komen.

C. De inleidende gevechten.

Het is in 't geheel niet zeker, dat — wanneer de voorhoede is gestrand — men tegenover 's vijands hws. staat en

dat het oogenblik is gekomen een aanval in grooten stijl te gaan ondernemen met de geheele (eventueel versterkte) hoofdmacht. Ook thans moet men voorkomen een soortgelijken slag in de lucht te slaan als waarover ik zoeven sprak.

Het doel van de inleidende gevechten is ten slotte alle weerstand weg te vegen, welke de vijand vóór zijn hws. heeft georganiseerd. Dat men van de inleidende gevechten, indien deze niet slagen, profiteert om gegevens omtrent 's vijands weerstand te verzamelen, spreekt vanzelf. Maar *in beginsel* worden inleidende gevechten (op één uitzondering na, welke ik hierna zal behandelen) niet met dit doel gevoerd. Valt er dus niets weg te vegen, dan zijn er ook geen inleidende gevechten.

In het hierna volgende zal ik mij alleen bepalen tot eene behandeling van de inleidende gevechten in het geval, dat de tegenpartij zich ergens ter verdediging heeft ingericht. Als de vijand, evenals wij, in beweging is, ontwikkelt de toestand zich natuurlijk wel anders, maar in den grond van de zaak blijft de theorie omtrent de inleidende gevechten dezelfde.

De verdediger kan, al naar mate hij veel of weinig tijd wenscht te winnen, den aanvaller allerlei hindernissen in den weg schuiven, bij voorbeeld:

- a. verkenningsorganen; doorgaans lichte troepen al of niet versterkt met andere wapens;
- b. dekkingsdetachementen, welke in het algemeen opdracht hebben vechtende terug te trekken;
- c. voorposten.

Hieruit kan terstond eene conclusie worden getrokken ten aanzien van de waarde van den te verwachten weerstand.

Deze weerstand wordt nl. in het algemeen geboden door afdeelingen van beperkte sterkte, die wel is waar een aangesloten vuurfront hebben gevormd, maar waarvan de dichtheid, en dus de kracht welke er van kan uitgaan, aan grenzen is gebonden. Bovendien kan die weerstand, in het algemeen, niet over groote diepte georganiseerd zijn; vaak is die diepte zelfs zeer gering.

Wat den aanvaller betreft moet worden opgemerkt, dat deze onder zeer eigenaardige omstandigheden verkeert. Immers de breedte van het marschvak, waarin de divisie zich verplaatst, is veel grooter dan haar normale aanvalfront. Waarom? Omdat de aanvaller, als hij in de richting van den vijand oprukt, zóó in het onzekere verkeert hoè en in welke richting hij zijn hoofdmacht zal aangrijpen, dat hij genoodzaakt is vele eenheden in 2e linie te houden. Bij gevolg marcheeren de divisien in voorste linie op een veel grooter front dan haar bij een aanval zou worden toegekend en bovendien hebben zij doorgaans nog geen enkele versterking ontvangen.

Resumecrende kenmerken zich de inleidende gevechten door:

ondiepen weerstand van beperkte waarde aan de zijde van den verdediger; en breede divisievakken en beperkte middelen aan de zijde van den aanvaller.

Hoe moeten derhalve de inleidende gevechten worden gevoerd? Is het inleidend gevecht in eerste instantie een Divisie of een Divisiegroep's zaak?

De Franschen stellen zich op het volgende standpunt:

Bij het inleidend gevecht gaat het er niet meer om, zoals bij het tot stand brengen van de gevechtsaanraking, de voorhoeden maar steeds vooruit te persen, eene actie, waarbij het logisch was den D. C. zelf het optreden zijner voorhoede te laten regelen. Thans moet een bres in 's vijands front gemaakt worden. Iets anders kan men niet ondernemen omdat, gelijk ik verklaarde, het vak te breed is om over het geheele front aan te vallen. Gelukkig voor den aanvaller, dat de vijand, indien het vooruitgeschoven weerstand betreft, slechts matig weerstand kan bieden. Gelukt het n.l. een wig in zijn opstelling te drijven, dan is nog slechts weinig noodig om hem over groote frontgedeelten tot den terugtocht te dwingen. Het aantal bressen, dat door een divisie gemaakt kan worden, is niet onbegrensd. Is het terrein zeer „gecompartimenteerd” dan *moet* men, noodgedwongen, wel op meer dan één plaats aanvallen omdat men anders gevaar zou loopen in een bepaald „compartiment du

terrain'' te worden opgesloten, waardoor van een uitbreiding van het behaalde succes niets zou komen.

Het spreekt echter vanzelf, dat men in elk voorkomend geval goed moet overwegen wáár men zal aanvallen en of de beschikbare strijdkrachten voldoende zijn om eventueel een tweede bres te maken.

De bressen, door de divisiën te maken, moeten in onderling verband staan. Stelt U eens voor, dat de linker divisie in het linker en de rechter divisie in het rechter gedeelte van haar vak een bres zou maken en dat beide divisiën een vak van 5 K.M. breedte hebben. Wie zorgt dan, dat de vijand in de tusschenliggende ± 7 K.M. wijkt? Hoe mooi ware het geweest, als dit tusschenliggende terrein als het ware vanzelf in des aanvallers handen gevallen was.

Het terrein dicteert in hoofdzaak waar aangevallen moet worden en het is daarom meestal noodig, dat de ondernemingen van beide divisiën in onderling verband worden gebracht. Bovendien kan de richting, waarin wordt aangevallen, den aanval van een nevendivisie vergemakkelijken.

Uit een en ander volgt, dat ten aanzien van de inleidende gevechten, de D. Cn. niet geheel vrij gelaten mogen worden. Het kan zelfs voorkomen, dat — als 's vijands weerstand ernstig is ¹⁾ — het inleidend gevecht een D. G.'s operatie wordt.

De mate, waarin de D. G. C. moet ingrijpen, moge blijken uit de behandeling van de 4 gevallen, welke bij inleidende gevechten zijn te onderscheiden, te weten:

1e geval. De D. G. C. meent, aan de hand van ingekomen berichten, dat de voorhoede is vastgelopen tegen een zwak scherm, hetwelk op aanzienlijken afstand door den verdediger is vooruitgeschoven.

Als dit scherm doorgeknipt is staat men dus weer op „vrij terrein''. In dit geval is het niet noodig de actie der divisiën in nauw verband met elkaar te brengen. Men kan de divisiën gerust haar gang laten gaan; de kans dat één harer zal stranden is gering.

¹⁾ Zie het voorbeeld aan het einde van dit hoofdstuk.

De D. G. C. kan dus volstaan met de richting aan te geven, waarin de divisieën moeten doordruwen voor het geval zij in aanraking met den vijand komen. Veelal kan dit reeds bij den afmarsch worden bevolen.

Doorgaans komt het er ook niet op aan of de eene divisie sneller opschiet dan de andere. Het is dikwijls zelfs een voordeel als de eene divisie vlugger terrein wint omdat zij dan de achtergeblevene kan helpen.

De decentralisatie in de bevelvoering viert dus in dit geval hoogtij en ik kan mij zelfs gevallen voorstellen, dat — wanneer tusschen beide divisieën een terrein ligt, dat volkomen genegeerd kan worden — de D. G. C. de artilleriebestrijding aan de D. Cn. overlaat.

2e geval. De D. G. C. meent, dat de voorhoede op ernstigen, ver vooruitgeschoven weerstand is gestuit.

Er moet nu een „krachtactie” worden ondernomen. Het beste resultaat is meestal te verkrijgen als men de aanvalen van beide divisieën onderling in nauw verband brengt. Heeft men daarmee succes, dan kan voorloopig weer snel verder worden opgerukt.

De oplossing voor dit geval moet derhalve zijn: de D. G. C. geeft niet alleen de richting aan, waarin de divisieën de inleidende gevechten moeten voeren, maar bovendien de te bereiken lijn, opdat hij — als zulks noodig blijkt — de teugels in handen kan blijven houden (blijkt zulks niet noodig, dan kan hij de divisieën weder een zekere mate van vrijheid geven). Bovendien moet de D. G. C. in groote lijnen aangeven, hoe hij wil hebben, dat de divisieën zullen manoeuvreren, terwijl hij tenslotte de D. G. A. in eigen handen houdt (artilleriebestrijding, enz.).

3e geval. De D. G. C. verneemt, dat de voorhoede op ernstigen weerstand is gestuit en wel op de voorposten des vijands.

Ik laat nu even buiten beschouwing of voorposten en hws. in een aanloop moeten worden aangevallen. Hierop kom ik straks terug. Ik behandel den aanval op de vps. hier als eene afzonderlijke gevechtshandeling, welke onder de rubriek „inleidende gevechten” is te rangschikken, omdat zij aan den hoofdaanval vooraf gaat.

De maatregelen voor het maken van een bres in 's vijands vps. zijn in beginsel dezelfde als diè, vermeld onder 2. Men moet er echter thans rekening mede houden, dat 's vijands artillerie, opgesteld in zijne hoofdstelling, een woordje kan meespreken. De aanvaller zelf beschikt doorgaans over niet meer dan zijne organieke artillerie. Het is dus vrijwel uitgesloten, dat hij de verdedigende artillerie onder den duim kan houden. Dit gevoegd bij de omstandigheid, dat — na behaald succes — men zich terstond tegenover 's vijands hws. bevindt, dwingt den aanvaller de te bereiken doelen met zorg te kiezen en bij voorkeur zóó, dat zij in terreingedeelten liggen, welke zooveel mogelijk aan 's vijands artillerievuur zijn onttrokken. Meer nog dan in het vorige geval zal de D. G. C. de teugels in handen moeten houden en de operatie derhalve gedetailleerder moeten voorschrijven om te voorkomen, dat men zich tegen 's vijands hws. te pletter loopt. Het oordeelkundig vaststellen van het einddoel is derhalve van het hoogste belang, omdat de aanvaller daar geruimen tijd moet verblijven om zich tot den hoofdaanval voor te bereiden.

Laat ik nu eens aannemen, dat het terrein tusschen 's vijands vps. en hws. volmaakt ongeschikt is om zich in vast te zetten; het is open en vanaf 's vijands zijde goed in te zien. Wat dan? Moet men dan de aanvallende troepen toch maar door 's vijands voorposten opstelling heenjagen om de gevechtsaanraking met de hws. te laten opnemen? Moet men deze troepen dan maar geruimen tijd (vaak eenige dagen) ten prooi laten van 's vijands mitrailleur- en artillerievuur?

Aan de E. S. G. beantwoordt men deze vraag ontkenkend. De eenige oplossing is, zich vóór 's vijands voorposten tot den hoofdaanval voor te bereiden en gereed te stellen (wijziging van scheidingslijnen; het in voorste linie brengen van versterkingen, met name van divisïën, welke aanvankelijk in 2 linie marcheerden; aanvoer van legerartillerie, munitie, enz.) en den aanval op vps. en hws. te laten samenvloeien. Een dergelijke aanval werd aan de E. S. G. verschillende malen bestudeerd. Hij geeft allerlei moeilijk-

heden ter oplossing. Doch deze zijn te overwinnen. Zoo bijvoorbeeld kan men er wel op rekenen, dat de artillerie niet vanaf de oorspronkelijke opstellingsplaatsen den aanval en op de vps. en op de hws. kan steunen. Men ontkomt er dus in 90% van de gevallen niet aan na het vermeesteren van 's vijands voorposten de divisie-artillerie te verplaatsen. Maar er is een groot verschil of men in het geschetste ongunstige terrein eenige dagen of slechts eenige uren vertoeft. Bovendien is het verblijf in dat terrein thans niet zoo verschrikkelijk angstwekkend, omdat de aanvaller, die belangrijk aan artillerie is versterkt, met een krachtige D. G. A. de verdedigende artillerie er onder kan houden. Wanneer dus, bij zoo'n aanval, de D. A. zich gaat verplaatsen is een goed georganiseerde en krachtige artillerie-bestrijding onontbeerlijk. Maar, zult U wellicht vragen, hoe staat het met de munitie van de verplaatste D. A.? In de nieuwe stellingen heeft men *veel* munitie noodig voor den aanval op 's vijands hws! Inderdaad. De oplossing van dit vraagstuk is echter niet zoo heel ingewikkeld.

In de 1e plaats laat men, zoowel gedurende de inleidende beschieting als gedurende den aanval op de vps., de voertuigen gepakt staan. Men schiet dus uitsluitend met munitie, welke bij de stukken is opgeslagen. Voorts kan de D. A. doorgaans den aanval op 's vijands hws. voldoende steunen, als zij haar nieuwe stellingen kiest in de buurt van de uitgangsstelling voor den aanval op de voorposten. Men kan dus in de periode van voorbereiding (na de nieuwe stellingen verkend te hebben) zooveel munitie gereed leggen als men wil. En ten slotte houden de Franschen een groot aantal automobielen, beladen met munitie, gereed om, zoo spoedig als zulks mogelijk is, vooruit te schuiven naar plaatsen, waar munitiegebrek dreigt te ontstaan.

Een Franschman stelt zich, m.i. zeer terecht, dus niet op het standpunt, dat men, vanaf de oorspronkelijke opstellingsplaatsen der artillerie, den infanterieaanval moet kunnen steunen totdat deze de zone veroverd heeft, waarin 's vijands artillerie is opgesteld. Zeker, deze zone, is wel

het doel van den aanval. Maar dit doel kan in verschillende etappes bereikt worden. Trouwens het terrein zal het doorgaans wel onmogelijk maken in één aanloop zóó ver door te dringen. Men moet systematisch het terrein veroveren en de artillerieverplaatsingen moeten, even systematisch, daaraan worden aangepast. Ik meen hiermede het wel eens aangevoerde argument, dat de afstand tusschen 's vijands h.w.s. en v.p.s. meestal een ineenvloeienden aanval onmogelijk zou maken, weerlegd te hebben.

4e geval. Eindelijk kan het voorkomen, dat de voorhoede is vastgeloopen, doch dat de D. G. C. *niet de minste zekerheid* heeft omtrent de waarde van 's vijands weerstand. Dit geval zal in een modernen oorlog, waarin men over vliegtuigen beschikt, wel niet elken dag voorkomen. Maar toch... men kan niet weten. De vliegdiens van den verdediger kan oppermachtig zijn en bovendien, ook al heeft men uit de lucht vastgesteld, dat een bepaalde lijn door den vijand bezet is, dan kan men omtrent de waarde van den weerstand, welke de vijand daarin kan bieden, nog wel *volslagen in het duister te tasten*.

Er zit dan niets anders op, dan een kans te wagen. Gelukt de aanval, des te beter en gelukt hij niet, dan kan de aanvaller zich troosten met alle berichten, welke omtrent 's vijands opstelling zijn binnengekomen. Deze gegevens kunnen zeer belangrijk zijn als men den vijand maar genoodzaakt heeft zich goed bloot te geven. Het is dus zaak onder dergelijke omstandigheden vooral de gevoelige plaatsen van den vijand aan te tasten, dat zijn diè plaatsen, waarvan de vermeestering de grootste débacles voor hem zou veroorzaken.

Men kan er dan zeker van zijn, dat — aldus handelende — de vijand het grootste gedeelte van zijn verdedigings-systeem moèt demaskeeren. Dit is dus de methode om, zooals de Franschman dat noemt, „*vérifier la valeur du contact*”.

Dit is *het eenige geval* waarbij aan de E. S. G. het „*vérifier la valeur du contact*” ter sprake kwam. In alle andere gevallen in den bewegingsoorlog zette men, wanneer het er om ging vooruitgeschoven vijandelijken weerstand te ver-

drijven, rekening houdende met het terrein en den verkregen indruk van den vijand, voldoende troepen in om met het inleidend gevecht succes te kunnen hebben. Aan de E. S. G. dacht men er niet over om, in den bewegingsoorlog, eerst eens wat te „prikken” om te zien, wat voor weerstand men tegenover zich had, om daarna met een of anderen aanval te beginnen. En men hield zich zeker niet aan het schema van „één bataljon” waarmede inleidende gevechten zouden moeten worden gevoerd. Men zette zooveel troepen in als men dacht noodig te hebben.

Ik meen gemerkt te hebben, dat men hier te lande twee Fransche begrippen met elkaar verwart n.l.: het „vérifier la valeur du contact” en het ondernemen van een „simulacre d'attaque”. Het eerste begrip heb ik reeds toegelicht. Een simulacre d'attaque onderneemt een Franschman, als zijne troepen bijvoorbeeld tegenover 's vijands h.w.s. ten aanval geroed zijn, doch de vijand zoo angstvallig gezwegen heeft tijdens de voorafgaande dagen, dat men nagenoeg geen enkel gegeven heeft omtrent de verdedigende artillerie-opstellingen en slechts een zeer onvoldoend begrip heeft omtrent de wijze, waarop de vijand het infanterievuur heeft georganiseerd. Men onderneemt dan, bijvoorbeeld in den laten namiddag van den dag D—I, een schijn aanval om den vijand te noodzaken zich te demaskeeren. In één nacht kan de verdediger niet alle kanonnen en mitrailleurs verplaatsen en een nieuw vuurplan maken. Daarom wordt *den volgenden dag* — gebruik makende van de gegevens, welke de „simulacre d'attaque” heeft opgeleverd — den hoofdaanval ondernomen.

Maar laat ik thans terug keeren tot het 4e geval, waarbij dus de D. G. C. niet weet wat hij tegenover zich heeft.

Bij de uitvoering van het inleidend gevecht is dan groote voorzichtigheid geboden teneinde te voorkomen al te gevoelig verliezen te lijden. Voorts is het niet raadzaam de onderneming tot 's vijands gevoeligste plaats, waarover ik zooeven sprak, te beperken. Als men hier geen succes heeft gehad, en met die mogelijkheid moet rekening worden gehouden, dan wil men toch wel graag weten of hij misschien

elders minder sterk was. Ook moet men niet al te begeerig zijn door ineens groote, diepe terreinstrooken te willen veroveren. Men stelle zich tevreden met een aanval (of meerdere) in kleine „compartiments du terrain”. Men riskeert dan het minst, wanneer men te zwak blijkt om den aanval verder voort te zetten, terwijl deze beperkte aanvallen voldoende zijn om achter „la valeur du contact” te komen. En dan geldt hier in het bijzonder, wat overigens voor alle inleidende gevechten beginsel moet zijn, dat zoo min mogelijk infanterie moet worden ingezet, daarentegen een maximum aan artillerie.

De uitbreiding van het behaalde succes.

Op een periode van „bressen maken” moet noodzakelijk een periode volgen van „succes uitbreiden”. Hierboven is wel betoogd, dat de aanvalspunten zoodanig moeten worden gekozen, dat het aangrenzende terrein als 't ware vanzelf in 's aanvallers handen valt, maar op dit succes kan men niet altijd rekenen.

Nu zijn er twee methodes om den vijand te dwingen over het geheele front te wijken.

1°. door vanuit het inwendige van de bres naar links en (of) naar rechts te duwen om zodoende in flank en rug te komen van de nog standhoudende troepen. Is een en ander te voorzien, dan houde men dus van huis uit onderdeelen in 2e linie gereed om later op deze wijze te kunnen optreden. Was een en ander nièt te voorzien dan stelle de D. C. als nog eenige eenheden uit de hoofdmacht tot dit doel ter beschikking. Dat kost niet zoo heel veel tijd, omdat de rest van de divisie gedurende het inleidend gevecht niet op de plaats is blijven staan. De D. C. zal n.l. het gros een zoodanige opstelling hebben laten innemen, dat hij op alle mogelijkheden is voorbereid. Zulk eene opstelling noemt de Franschman „un dispositif articulé”.

Er kunnen zich echter tal van gevallen voordoen, waarin het niet mogelijk is op deze manier te handelen (bijvoorbeeld als de bres te smal is of de terreinsomstandigheden er zich niet toe leenen). Het eenige wat dan te doen valt

is de eenheden, welke rechts en links van de bres in contact met den vijand zijn gebleven, krachtig te laten opdringen, zoo mogelijk met steun van de artillerie. Ik behoef zeker niet te zeggen, dat alle troepen, welke niet met den aanval werden belast, in beginsel de „bres operatie” moeten steunen met krachtig vuur op de aangrenzende frontgedeelten en altijd moeten trachten van het behaalde succes te profiteeren door na te dringen.

Tot besluit van dit hoofdstuk mogen nog eenige min of meer op zich zelf staande aantekeningen volgen.

Bij een marsch in de richting van den vijand zullen de divisieën ongetwijfeld opdracht hebben om, ingeval van eene ontmoeting met den vijand, den hoofddruk te leggen in eene bepaalde richting. Dienovereenkomstig marcheert dus het gros in een bepaalde formatie waarvan het zwaartepunt, als ik het zoo noemen mag, links, rechts of in het midden van het divisievak ligt. Wanneer andere omstandigheden (vooral hierbij te denken aan terreinsomstandigheden) zich daar niet tegen verzetten is het dus een voordeel, als het inleidend gevecht kan worden gevoerd in de as van het zwaartepunt van de divisie. Men is dan het snelst gereed, hetgeen niet wegneemt, dat er toch nog wel eenige uren zullen verlopen, voordat de aanval kan losbreken. Het gemiddelde van alle oefeningen, welke ik in Frankrijk mee maakte, zal zoo ongeveer 4 uur zijn geweest. Want er valt heel wat te doen, hetgeen uit het volgende moge blijken.

De D. C. dirigeert, aan de hand van de ontvangen opdracht, het inleidend gevecht. Commandeert hij echter zelf de aanvalstroepen? Hier kan geen schema worden gevolgd; geldt het een enkele „prik”, bijvoorbeeld met een bataljon, dan niet, want straks moet het gros zich verplaatsen of misschien wel elders in actie komen. De D. C. draagt daarom in dit geval aan een ondercommandant (veelal den voorhoede C, die ter plaatse bekend is) op het inleidend gevecht te voeren. Maar daartoe moeten orders gegeven worden. Veelal zijn dit mondelinge orders, omdat de D. C. — wil hij oordeelkundig handelen — zich wel op de com-

mandopost van den voorhoede C zal bevinden teneinde zich volmaakt op de hoogte van den toestand te kunnen stellen.

De D. C. geeft dan aan den voorhoede C onder meer op: op welke wijze moet worden aangevallen (richting, doel, e.d.), het uur waarop de aanval moet losbreken (eventueel later op te geven), de middelen waarover de voorhoede kan beschikken, enz.

De voorhoede commandant heeft vervolgens, aan de hand van het door hem ontvangen mondelinge bevel, zijne verkenningen (zij het vluchtig) te verrichten, zijne troepen ten aanval gereed te stellen en, last not least, aan de hem ter beschikking gestelde artillerie op te geven hoe hij wenscht, dat de artillerie zal steunen.

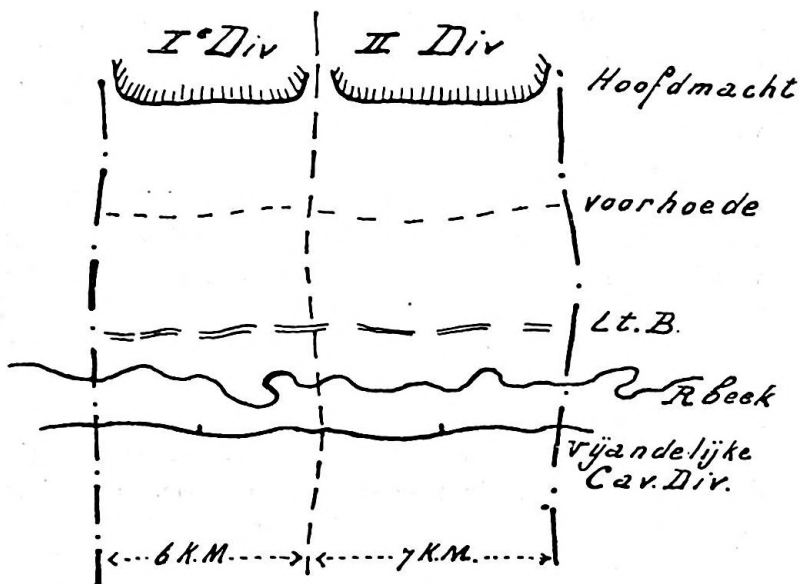
Een en ander kost tijd.

Thans een voorbeeld, dat de D. C. zelf de leiding bij het voeren van het inleidend gevecht in handen houdt en waarbij ik moge aantonen, dat men toch vooral niet een tè groote waarde moet toekennen aan het woord „inleidend gevecht”. Het kan toch voorkomen, dat 's vijands vooruitgeschoven weerstand zóó groot is, dat het noodzakelijk is nagenoeg de geheele divisie te ontwikkelen om dien weerstand door een „aanval” op te ruimen, een aanval, waarbij de divisie echter, in tegenstelling met een aanval op 's vijands hws., op een zeer breed front optreedt.

Stelt U dan voor, dat een gedeelte van onze Lt. B. in ons D. G. vak is vastgelopen op een vijandelijk scherm, bijvoorbeeld een cavalerie-divisie. (zie fig. 2). De bevelen van den C. V. voor den volgende dag houden in, dat de D. G. bij het aanbreken van den dag 's vijands weerstand moet forceeren en snel oprukken tot in de omgeving van het dorp A. Aannemende, dat het terrein zeer gecompartmenteerd is, volgt uit een en ander, dat het niet goed zou zijn morgen per divisie met een enkel bataljon te gaan „prikken”. Behoeftte aan „vérifier la valeur du contact” hebben we niet; we weten immers, dat we tegenover een (gedeelte van een vijandelijke) cavalerie-divisie staan. Wil men dus voldoen aan de opdracht van den C. V. *snel op te rukken* naar de omgeving van het dorpje A., dan moet

men zich den volgenden morgen niet in allerlei avonturen wagen, daarbij trachtende met een minimum aan „kracht” 's vijands weerstand te breken. Want lukt dit niet en zijn we derhalve genoodzaakt den aanval met meer troepen te herhalen, dan is veel tijd verloren en... is niet voldaan

figuur 2.

 A dorp

aan de opdracht van den C. V. Ik stel U dus voor, het zekere voor het onzekere nemende, morgen de geheele D. G. in actie te brengen om den vijand omver te loopen. De divisieën treden op een dusdanig breed front op, dat van een eigenlijke „krachtactie” toch maar op een zeer klein gedeelte van het front sprake kan zijn. Het is logisch, dat de D. G. C. het optreden der beide divisieën in nauw

onderling verband brengt, door aan elke divisie nauwkeurig voor te schrijven hoe gemanoeuvreerd moet worden en op te geven, welke het gebruik zal zijn van de D. G. A.

De D. C., die vrijwel zijne geheele divisie in actie moet brengen, houdt zelf de leiding in handen.

Een ander voorbeeld: Wenscht men, alvorens zich voor den aanval op 's vijands hws. gereed te maken, eerst de weerstandbiedende voorposten te verdrijven, dan treden de divisieën dus ook nog op over een frontbreedte, welke feitelijk boven haar stand is. Ook dan *kan* het noodig zijn nage-noug alle middelen, waarover de divisie beschikt, in werking te brengen; ook dan houde de D. C. de leiding zelf in handen.

Ten slotte nog een artilleristische opmerking.

Zooals is opgemerkt zet men, in beginsel, bij inleidende gevechten zoo min mogelijk infanterie ¹⁾ in (omdat 's vijands stelling weinig diepte heeft) en zooveel mogelijk artillerie. Beschikt de D. G. over een reserve-divisie of marcheert een divisie van de legerreserve achter onze, niet versterkte D. G., dan is er in beginsel geen bezwaar tegen de artillerie van zulk eene derde divisie in 2e lijn tijdelijk aan de divisieën in eerste lijn te geven. Men bepale dan echter, dat deze artillerie bij het inleidend gevecht niet verplaatst mag worden of een bepaalde lijn niet mag overschrijden, waardoor deze artillerie als het ware vanzelf weer bij hare divisie terug komt als deze oprukt. De noodzakelijkheid om aldus te handelen zal zich vooral doen gevoelen, als te voorzien is, dat per divisie meer dan één bres moet worden gemaakt.

Dit brengt mij op de kwestie van de regeling van den rechtstreekschen steun. Bij het tot stand brengen van de gevechtsaanraking (dus gedurende de periode van den naderingsmarsch) huldigt men in Frankrijk, zooals ik heb vermeld, de methode: weinig artillerie bestemmen voor

¹⁾ Wanneer de D. G. C., met het oog op latere gevechtsacties, de teugels strak in handen wenscht te houden, kan hij voorschrijven, dat de divisieën, voor het inleidend gevecht, niet meer dan een bepaalde hoeveelheid infanterie mogen gebruiken.

algemeene opdrachten. De hoofdreden was, dat men gedurende een marsch zich niet voldoende kan oriëntceeren in het geheele divisievak. Hoe staat het nu bij een inleidend gevecht, als meer dan één bres moet worden gemaakt?

Doorgaans (dat is althans normaal) hebben de divisiën nog geen versterking aan artillerie ontvangen. Daarom wordt het noodzakelijk om de D. A. eerst te laten medewerken aan het maken van een bres op punt a. om daarna, bijvoorbeeld een uur later, hare medewerking te verleenen bij het maken van een bres op punt b., dat meer rechts is gelegen.

Nu is het meestal niet goed om de artillerie, bestemd voor rechtstreekschen steun, vooraf te verdeelen over beide aanvalspunten en dan te bepalen, dat aanvankelijk de artillerie, welk rechts is ingedeeld, bij den aanval op a. zal helpen en later alle artillerie, welke links heeft gesteund, bij den aanval op b.

Dit is doorgaans onmogelijk door de gebrekkige verbindingen; het systeem van wederzijdschen steun vereischt n.l. vele *diars*-verbindingen en het is de vraag of men gelegenheid heeft gehad deze, in zoo'n korten tijd, tot stand te brengen.

In dit geval is er daarom veel voor te zeggen om weinig artillerie als rechtstreeksche steun uit te deelen. Men late nagenoeg alles in handen van den D. A. C., die — overeenkomstig de bevelen van zijn D. C. — met de artillerie eerst links en daarna rechts kan helpen. Het spreekt vanzelf, dat de commandanten, die de aanvallen bij a. en b. commandeeren, hunne wenschen aan den D. A. C. kenbaar moeten maken.

Ik hoop aangetoond te hebben hoe moeilijk het is, speciaal voor de gevechtsphasen, welke den hoofdaanval voorafgaan, recepten voor te schrijven. De omstandigheden kunnen zóó wisselend zijn, dat elk geval afzonderlijk bekeken en beoordeeld *moet* worden; voor elk geval is een bijzondere oplossing, eene bewering, welke trouwens overal in de tactiek van toepassing is.

D. De aanval op 's vijands hws.

Wanneer men, hetzij uit verkregen inlichtingen, hetzij uit de gevoerde inleidende gevechten (welke dan blijkbaar geen resultaat hebben opgeleverd), de gevolgtrekking kan maken tegenover eene vijandelijke stelling te staan, welke door een aanzienlijke troepenmacht hardnekkig zal worden verdedigd, dan is het woord aan den legercommandant om te trachten, na de noodige versterkingen in eerste linie te hebben gebracht of na een gedeelte zijner troepen op een beperkt frontgedeelte te hebben geconcentreerd, door middel van een krachtigen aanval 's vijands weerstand te breken.

Ik laat in het midden of men tegenover 's vijands *hoofdmacht* staat, dat doet niets ter zake. Men staat, en daar gaat het om, voor een vijandelijke hws. waartegen de divisien in voorste lijn in de „actions préliminaires de la bataille” zijn vastgeloopen. Het is deze aanval, welke ik in het volgende aan eene nadere beschouwing wil onderwerpen.

I. Welke middelen zijn noodig om 's vijands weerstand te breken?

Het verdedigend vuur is een combinatie van infanterie en artillerievuur. Deze combinatie heeft, door de verbetering der wapens, in den afgelopen oorlog, een dusdanig afstootend vermogen gekregen, dat er niet aan te denken valt de vijandelijke stelling te naderen, zonder dat men gedurende die nadering het vijandelijk vuur domineert. Men moet dus dit vuur tot zwijgen brengen (de vuurbronnen vernielen of neutraliseeren). Dit is alleen mogelijk, als men tegenover de vijandelijke stelling de *noodige vuurwapens* in werking brengt, welke inderdaad het vuuroverwicht kunnen bevechten. De voor de hand liggende vraag is nu: hoeveel moet dat zijn? Ik noemde deze vraag „voor de hand liggend” en toch ... houdt men met deze vraag wel altijd voldoende rekening? Zeker, als men slechts 1 afdeeling 7 veld ter beschikking heeft, dan denkt

niemand er aan om met een regiment infanterie over een front van 2 K.M. een stelling te gaan aanvallen, waarin de vijand al weken lang zit en waarvan bekend is, dat minstens een halve divisie het tegenoverliggend frontgedeelte bezet houdt. Maar de toestand is niet altijd zoo duidelijk en des te meer men met grootere eenheden gaat werken, des te lichter is men geneigd om maar een beetje te gaan taxeeren; eene taxatie, waaraan veelal elke solide basis ontbreekt. Op deze wijze ziet men dan op de kaart divisieën van organieke sterkte over breedten en diepten aanvallen, waaromtrent inderdaad gezegd kan worden: heldenfeiten op papier, onuitvoerbaar in werkelijkheid.

De werkelijkheid, de praktijk, daar gaat het om bij de beantwoording der vraag: *wat hebben we noodig om 's vijands vuur te kunnen domineeren?*

Men kan hierover lange of korte theoretische beschouwingen houden, maar daarmee komt men nooit tot een resultaat. De één vindt dit en de ander vindt dat, en... de werkelijkheid zegt per slot van rekening, hoe het is! nl:

De aanvaller moet voor 2 zaken zorg dragen:

1o. dat hij het vuuroverwicht op de vijandelijke *infanterie* krijgt en 2o. op de vijandelijke *artillerie*. Laat ik, voor wat de vijandelijke infanterie betreft, eens aannemen, dat hare wapens, welke gelijktijdig vóór de frontlijn kunnen vuren, in eene zone van ± 1000 M. diepte zijn opgesteld. Deze zone van ± 1000 M. moet dus gedurende den aanval geneutraliseerd worden. De aanvallende infanterie zal zeer zeker daartoe het hare bijdragen, maar *alleen* kan zij het niet. De artillerie *moet* haar daarbij dus helpen. Ongelukkigerwijze (althans geredeneerd vanaf het standpunt van den aanvaller) staan 's vijands automatische wapens niet alle in één of meer rechte lijnen, of dicht bij elkaar. Hier en daar en overal zijn deze wapens in het terrein weggestopt, en dan nog wel in grooten getale. Men kan er niet aan denken elk wapen afzonderlijk te gaan bestrijden; er blijft dus niet anders over, dan de bedoelde zone met artillerievuur te bedekken.

Volgens de ervaringen nu, opgedaan in den oorlog 1914-

1918, zijn daarvoor noodig, wanneer men te doen heeft met een stelling, welke behoorlijk door den vijand is kunnen worden voorbereid, 7 afdeelingen per K.M. *aanvalsfrent*, te weten:

5 afd. 7 veld., welke rechtstreekschen steun aan de infanterie verleenende, iedere afdeeling 200 M. voor hare rekening nemende. Iedere afdeeling kan dan 2 batterijen elk een front van 100 M. toebedeelen en de 3e batterij over de volle 200 M. „harkvuur” laten afgeven over een diepte bij elkaar van \pm 500 M.

2 afd. houwitsers, welke ieder op een front van 500 M. punten in het verder achterwaarts gelegen terrein onder vuur nemen, punten van waaruit de verdediger de aanvallende infanterie-golven zou kunnen beschieten.

Aangezien de aanvaller achter de genoemde strook van 1000 M. wederom vijandelijke mitrailleurs kan ontmoeten, is het dus noodig, dat het vuur van de bovengenoemde afdeelingen verplaatst wordt, naarmate de aanval voortschrijdt. Hiermede zijn we er echter nog niet. Alles, wat ik nu behandeld heb, gaat op, als over het geheele front wordt aangevallen. Maar niet zoodra valt slechts een gedeelte van een front aan, of men is genoodzaakt de flanken van den aanval te beschermen, d. w. z. men moet de vijandelijke vuurwapenen, welke buiten het aanvalsvak zijn opgesteld, maar niettemin in dat vak hun vuur kunnen brengen, evencens neutraliseeren. Dat zal op dezelfde wijze en over gelijke diepte moeten geschieden als in het aanvalsvak zelf, en over een breedte, welke natuurlijk in de eerste plaats afhangt van het terrein.

Vervolgens moet men nagaan hoeveel artillerie er noodig is om *de vijandelijke artillerie* te kunnen *neutraliseeren*, want, heb ik hierboven gezegd, zoowel het vijandelijke infanterie- als het artillerievuur moet worden onderdrukt. Het is, gezien de diepte waarover de vijandelijke artillerie opgesteld kan zijn, ten eenenmale onmogelijk die artillerie te neutraliseeren door het onder vuur nemen van de geheele vijandelijke artilleriezone. Men moet hier zijn toevlucht wel nemen tot het individueel bestrijden van de

vijandelijke batterijen (of batterijgroepen). Hoe? Door permanent elke ontdekte vijandelijke batterij onder een hevig vuur te houden? Niet noodig! Ik moge hier volstaan met te zeggen, dat een praktische methode is om de vijandelijke batterijen achtereenvolgens onder vuureconcentraties te nemen en het heropenen van het vuur voor den vijand onmogelijk te maken, door hem met een kleine hoeveelheid artillerie te blijven hinderen (neutraliseeren). Ook hier kan men weder ten aanzien van de benoodigde hoeveelheid artillerie gaan debatteeren. U zult mij echter wel niet kwalijk nemen, als ik maar terstond het praktischeijfer noem: Men rekent $\frac{1}{2}$ batterij per vijandelijke batterij noodig te hebben, hetgeen neerkomt op 2 afd. voor artillerie bestrijding per K.M. front (normale hoeveelheid), daarbij dus aannemende, dat de verdediger 4 afd. per K.M. ontwikkeld heeft (normaal geval).

In totaal heeft men dus noodig 9 afd. artillerie per K.M. front, d.w.z. als het terrein voor de verdediging dermate gunstig is, dat de infanteriewapens, welke vóór de frontlijn moeten vuren, over een diepte van ± 1000 M. kunnen worden verspreid.

Het terrein spreekt dus een woordje mede, hetgeen ik met het volgende schematische voorbeeld mag toelichten.

II. *De invloed van het terrein op de hoeveelheid „rechtstreeksche steun”.*

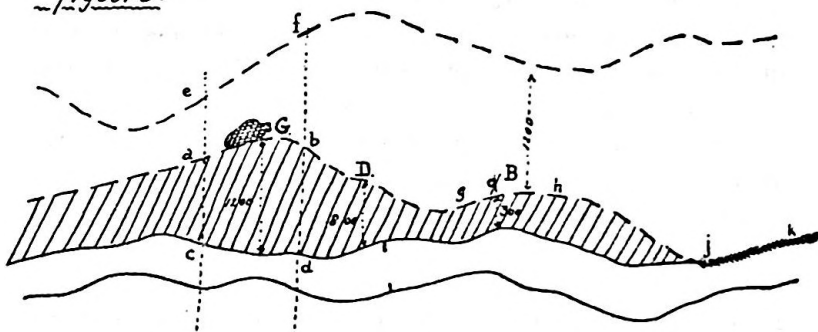
Stelt u voor, dat een Zuid partij, na inleidende gevechten, in contact is gekomen met een Noord partij. De wederzijdse frontlijnen loopen, zooals is aangegeven op schets 3. Laten we aannemen, dat voor de aanvallende troepen het gezichtsveld beperkt wordt door de gestreepte lijn G D B, omdat volgens deze lijn juist de kam van een hoogteruggetje loopt. Het moet dan duidelijk zijn, dat deze lijn tevens de achterste grens aangeeft van de zône, waarin de vijandelijke vuurwapens geplaatst kunnen worden, welke hun vuur met directe richting vóór de frontlijn kunnen brengen. Klaarblijkelijk is deze zône niet overal even diep. In de schets zijn eenige ge-

tallen geplaatst; in de omgeving van het dorpje G. is ze ± 1200 M., van de boerderij D. 800 M. en van den molen B. slechts 300 M. diep.

Voor de troepen, welke moeten aanvallen in de richting G., moet dus het vuur een diepte hebben van ± 1200 M. Het beschermende vuur ligt daarom aanvankelijk op het hoogterandje tusschen a. en b. Het heeft geen zin dit vuur reeds terstond als de aanvallende infanterie voorwaarts gaat, te verplaatsen; alle vijandelijke wapens, opgesteld ten Noorden van a b., kunnen immers niet op de aanvallende infanterie vuren.

Het beschermende vuur blijft dus voorloopig op a b

figuur 3.

liggen en het is alleen de rechtstreeksche steun, welke aanvankelijk op e d lag, die over het terrein vooruit kruipt, als de aanvallende infanterie voorwaarts gaat, om ten slotte op a b als het ware samen te smelten met het beschermende vuur. Als dan de infanterie zelf de lijn a b nadert, dooft langzamerhand — als er tenminste niets verder gebeurde — het vuur uit.

Niet zoodra echter steekt de aanvallende infanterie haar hoofd boven het hoogterandje a b uit om verder te attackeren, of zij heeft weer behoefte aan een soortgelijk vuursysteem als voorheen. Laat e f ditmaal de N. grens zijn van de zône, waarbinnen de vijandelijke mitrailleurs geplaatst zijn, welke op de aanvallende infanterie kunnen schieten. We krijgen dus weer een gelijksoortige rede-neering, welke ik thans niet zal herhalen.

In het Oosten, bij den molen B, is de toestand geheel anders. De beruchte vijandelijke strook is zeer ondiep, maar 300 M. We hebben derhalve geen behoefte om den aanval op betrekkelijk grooten afstand te beschermen. Al het vuur, dat op de voorste vijandelijke troepen ligt, is tegelijkertijd „beschermend vuur”.

Men kan dus hier met belangrijk minder artillerie volstaan, omdat er geen behoefte is aan een kunstmatige vuurverdeeling in de diepte; de z.g. bescherming kan geheel vervallen. Wanneer echter de aanvallende infanterie uit de lijn g h voorwaarts gaat, vindt zij een vlakte voor zich met een diepte van ± 1200 M. De toestand wordt dan gelijk aan die, welke in het voorgaande geval werd behandeld; derhalve moet de betrokken commandant van af dit moment meer artillerie beschikbaar stellen, willen de troepen, welke g h veroverd hebben, den aanval met kans op succes, kunnen voortzetten.

Zoo kom ik eindelijk op het voor den aanval gunstigste geval, dat ons uit den aard der zaak veel belang zal inboezemen; de verdediger heeft stelling genomen achter een dijk, j k. Men heeft nu slechts „vuur op een lijn noodig”. Ook het harkvuur (zie hiervoor) is totaal overbodig, zoodat men thans gerust 300 M. front aan elke afdeeling kan toevertrouwen (100 M. per batterij). Om vanuit j k op te rukken moet ook hier, in dit aanvalsvak, het vuursysteem weder grondig herzien worden.

Resumeerende loopt er dus voor de infanterie niet constant een zône van artillerievuur ter diepte van 1000 M. uit, m.a.w. men heeft niet altijd 7 afd. per K.M. front noodig. Ieder geval moet op zichzelf beoordeeld worden en daarbij is het „het terrein”, dat in hoofdzaak zal dicteeren *wat* men aan artillerie noodig heeft.

Ter illustratie van het vorenstaande moge ik u hieronder een staatje geven van de hoeveelheden artillerie, welke in 1918 door de Franschen bij enkele hunner aanvallen in werking zijn gebracht (de artillerie bestemd voor artilleriebestrijding is hieronder begrepen) ¹⁾ Indien

¹⁾ Overgenomen uit: Cours de tactique générale et d'E. M. van Colonel Lemoine.

OVERZICHT van de hoeveelheid artillerie, in werking gebracht aan Fransche zijde, bij aanvallen in 1918

	K.M. front	Aantal batterijen			Aantal batterijen per K.M.	Gebruikte afdeelingen tanks
		Lichte art. 75 e.d.	Zware art. 155 C. e.d.	Totaal		
Tegenaanval in de omgeving van: Château—Thierry—Soissons op 18 Juli, door het 10e Leger						
20° C.A.	6	69	45	114	19	14
30° C.A.	4	54	36	90	22	3
Bataille de Montdidier } 31° C.A.	5	60	81	141	28	—
1e Leger 8 Augustus } 35° C.A.	5,8	61	61	122	22	—
Bataille de Champagne 4e Leger 28 September						
11° C.A.	4,3	63	56	119	28	—
21° C.A.	4,1	63	54	117	29	—
2° C.A.	4	63	60	123	30	—
9° C.A.	3,3	63	60	123	36	—
Bataille de Guise 1e Leger 4 November 36° C.A.	4,5	54	46	100	23	—

het terrein het den verdediger overal mogelijk maakte de infanteriewapens over een diepte van 1000 M. op te stellen en de Franschen niet over tanks hadden kunnen beschikken, zou dus overal in de kolom „aantal batterijen per K.M.” het getal 27 moeten prijken.

Dit is inderdaad niet het geval.

Het front, waarover een organieke divisie gelijktijdig kan aanvallen is dus niet zoo verbluffend groot. Met bijvoorbeeld 3 organieke afdeelingen en rekening houdende met den steun van de mitrailleurs, kan zij m.i. op z'n hoogst *in het gunstigste geval* op een front van ± 1 K.M. den nadruk leggen, onder voorwaarde, dat de legerkorps-artillerie belast wordt met de artilleriebestrijding.

Kan dus in den aanval een dergelijke divisie nooit een

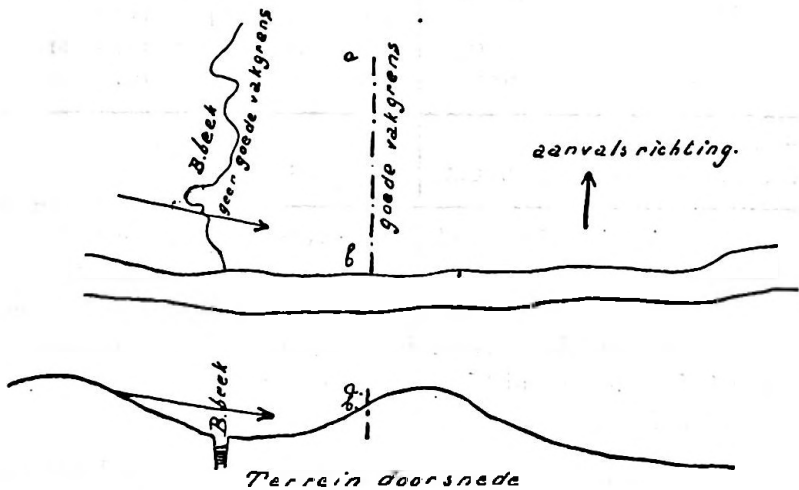
vak krijgen grooter dan 1 K.M.? Zeker. Het kan best voorkomen, en daartegen behoeft geen enkel bezwaar te zijn, dat een divisie een vak krijgt van 2 à 3 K.M. om in op te treden. Maar dan kan de divisie onmogelijk gelijktijdig op haar geheele front een krachtigen aanval ondernemen. Zij kan slechts den nadruk leggen op een klein gedeelte van haar front, zoodat zij moet trachten, door oordeelkundige, op elkander volgende, stooten en door manoeuvreeren den weerstand in het *geheele* vak te breken.

Ik kom in 't volgende punt hierop terug.

III. *Het terrein en de bescherming van de vleugels van de aanvallende troepen.*

Ik heb reeds hiervoren opgemerkt, dat — wanneer niet over het geheele front wordt aangevallen — de vleugels

figuur 4

van de aanvallende troepen beschermd moeten worden. Dit geval doet zich dus voor, als de aanvallende troepen niet rechts en links zijn aangeleund, of wanneer het eene onderdeel ver voor is bij een ander, wanneer — zooals de Franschen dat noemen — het eene onderdeel „en flèche” is ten opzichte van zijn buurman. Een voorbeeld:

Het terrein ziet er in een doorsnede, evenwijdig aan het front, uit, zooals op schets 4 is aangegeven. Eveneens vindt u op deze schets een gedeelte van het aanvalsvak, hetwelk wij, voorwat de linker grens betreft, aan kritiek willen onderwerpen. Het lijkt, oppervlakkig beschouwd, zoo aardig om een terreinafscheiding i. c. het beekje B als grens te nemen.

Wanneer echter de aanvalstroepen voorwaarts gaan, komen zij direct onder echarpeerend en flankerend vuur vanaf den W. oever van het beekje (zie den pijl). Er moet dus op de hellingen ten W. van dit beekje een beschermend vuur worden gelegd. Wat moet dat aan artillerie kosten?! Voorts moet er een ingewikkelde historic opgelost worden, als men de vraag wil beantwoorden: Wie zorgt voor dit vuur? De C. der aanvallende troepen of de commandant van het nevenvak?

Al deze moeilijkheden hadden voorkomen kunnen worden, als men wat oordeelkundiger de grens had vastgesteld en deze had genomen over het hoogterandje a b. Dit hoogterandje toch is de W. grens van een „compartiment du terrain”, waar binnen de aanval kan vorderen zonder aan echarpeerend of flankerend vuur des vijands bloot te staan. Een hoogst eenvoudig lineair beschermend vuur op dit hoogterandje is alles wat men noodig heeft!

Ik vestig de aandacht op deze theorie, omdat zij van belang is in gevallen, waarbij slechts op een gedeelte van het front kan worden aangevallen.

IV. *Het terrein en de achtereenvolgens te bereiken lijnen.*

Het artilleriesvuur geeft z'n grootste rendement als de waarnemers het aanvalsterrein kunnen overzien. In terreingedeelten, welke vanaf de waarnemingsposten slecht kunnen worden ingezien, is de artilleristische steun altijd moeilijk en minder zeker. Is bovendien nog luchtwaarneming uitgesloten, dan wordt het al zeer bedenkelijk, omdat het verband tusschen de voortschrijdende infanterie

en de artillerieprojectielen, welke voor haar uit op den vijand moeten neerkomen, uiterst moeilijk, of alleen door onzekere kunstmiddelen is te onderhouden.

Uit een en ander volgt dus, dat, als men over voldoende artillerie beschikt, een goed aanvalsterrein een terrein is, dat behoorlijk door de artillerie-waarnemers is in te zien. ¹⁾ De lijn, welke de horizon voor de artillerie-waarnemers aangeeft, is dus theoretisch de lijn, waarin de infanterie moet wachten totdat de artillerie-waarnemers zich verplaatst hebben om hun gezichtskring te verruimen. Deze lijn valt heel vaak samen met de achterste grens der zone, waarin de vijand zijn infanterie-wapens kan hebben opgesteld (zie lijn a b g h op schets no. 3), zoodat het halt houden in die lijn niet alleen noodig is om wijziging in het vuursysteem te brengen, maar ook om het artillerie-waarnemingssysteem te kunnen reorganiseeren.

De lijnen, welke achtereenvolgens op deze wijze in het terrein kunnen worden aangegeven, begrenzen dus als 't ware de verschillende étappes, welke de infanterie succesievelijk heeft af te leggen; zij dienen dus in 't algemeen als grondslag voor het vaststellen van de te bereiken doelen. Ik zeg hier opzettelijk „in 't algemeen”, omdat er natuurlijk uitzonderingen zijn, ik zou willen zeggen: daarvoor is het „tactiek”.

Stelt U n.l. eens voor, dat de infanterie in de, op schets 5 aangegeven lijn is aangekomen en den aanval wil voortzetten tot aan het volgende opgegeven doel. Aan een aanval ten W. van het dorpje A. kan niet worden gedacht, zoolang het complex B. niet in onze handen is; deze aanval toch zou vanuit B. in de flank genomen kunnen worden.

Er is dus alles voor te zeggen, den aanval ten W. van het dorpje A. niet in te zetten, alvorens ten N. O. van A., de gestreepte lijn is bereikt.

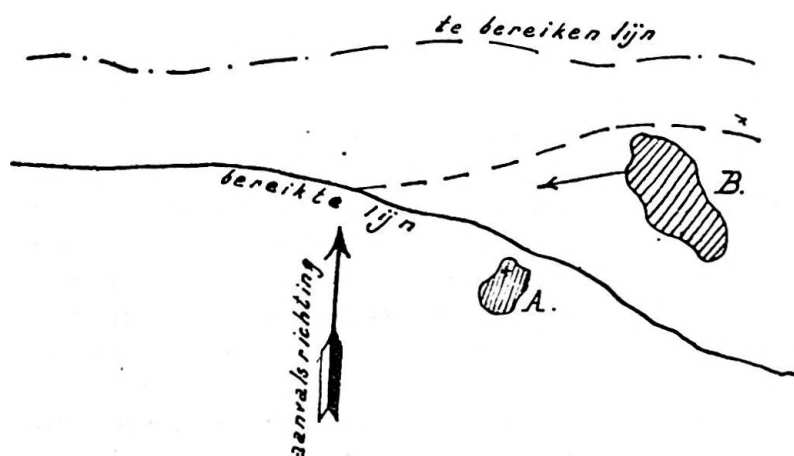
Zoo kan men voortgaan met de ontleding van het terrein. Ik zal dit niet doen doch hoop slechts met het bovenstaande

¹⁾ Beschikt men *niet* over voldoende artillerie, dan overwege men of een aanval in meer bedekt terrein aanbeveling verdient.

te hebben aangetoond, dat — *wanneer men een methodischen aanval opzet tegenover een in stelling staande tegenpartij — het noodzakelijk is van te voren een plan te ontwerpen ten aanzien van de wijze, waarop men het terrein wenschte te veroveren.*

Nog een enkel woord over den tijd, gedurende welken de infanterie in een aangegeven lijn moet halt houden. Hieromtrent zijn geen vaste getallen te noemen; het hangt er vanaf of de artillerie-waarnemers zich hebben te verplaat-

„figuur 5.

sen, of het vuursysteem moet worden gewijzigd, of misschien ook onderdeelen van de artillerie moeten worden verplaatst, enz. enz.

Gedurende dien tijd moet men echter bedacht zijn op tegenaanvallen des vijands. Hoe weert men deze af? Natuurlijk met vuur, maar men onthoude goed, dat dit vuur nooit krachtig kan zijn, als men er eerst aan gaat denken, wanneer de tegenaanval losbreekt. Wil men goed in staat zijn tijdens de min of meer groote halten, tegenaanvallen af te slaan, dan moet men vooruit overwogen hebben, waar men zijn afsluitingsvuur wil leggen en door welke onderdeelen dit moet worden afgegeven. Bij het

bepalen van de achtereenvolgens te bereiken lijnen, houde men dus hiermede rekening: een goed schootsveld, waarop de *infanterie en de zich niet verplaatsende artillerie* hare projectielen, in nauw onderling verband kunnen deponeren, is noodzakelijk.

Voorts: welke C. bepaalt al die te bereiken doelen? In de eerste plaats, en alleen voor wat de tactische groote lijnen betreft, de D. G. C.; vervolgens vult de D. C. deze aan, voornamelijk rekening houdende met de wijze, waarop hij het terrein denkt te veroveren. Dit laatste *kon* de D. G. C. niet doen, omdat daarvoor detailkennis van 't terrein noodig was.

V. *De aanvalsformatie.*

a. *Infanterie.*

Voor 1914 vocht de Infanterie in de formatie: een tirailleurlinie, gevolgd door ondersteuningstroepen en reserves. Het doel was om na hevige beschieting bij den stormaanval een dicht bezette lijn tirailleurs te hebben, die dan den vijand te lijf gingen. Deze dicht bezette lijn was wel noodig, omdat de verdediger zelf ook een dicht bezet front er op na hield, zoodat de aanvaller overal manschappen noodig had om in 's vijands stelling door te dringen. Tijdens den oorlog is het, door de verbetering der vuurwapens, voor den verdediger onnoodig gebleken, om zich dicht aaneengesloten in één lijn op te stellen, immers, de automatische wapens konden meer verspreid worden opgesteld en dan toch nog ruim voldoende het tussehenliggende terrein beheerschen. Het was dus, ter bevordering van een mindere kwetsbaarheid, *geboden*, de compacte „lijnverdediging” te laten varen en zich verspreid, met min of meer groote tussehenruimten en afstanden, in het terrein te nestelen.

Voor den aanvaller was het dan ook niet meer noodig, en ook niet meer gewenscht, compacte tirailleurliniën aan den verdediger te presenteeran. Zoo ziet men dus gebeuren, dat de aanvaller, ook in ijle formaties over een zekere

diepte verspreid, nadert. Wanneer zijn vuur over de verdedigende nesten is heengegaan, dan blijft hem alleen over met de nog weerstandbiedende nesten af te rekenen. Dit laatste gebeurt dan door kleine manoeuvretjes, gesteund door vuur van de groepen, welke in elkaars nabijheid vechten. Een brutale aanval op deze nesten onder het motto „recht toe recht aan” zou, in verband met de groote uitwerking van 's vijands automatische wapens, tot onnoodig bloedvergieten aanleiding geven.

De infanterie vecht derhalve thans niet meer in aaneengesloten liniën, maar in opvolgende seriën van groepjes, dus over een zekere *breedte* en *diepte*. De ondervindingen uit den laatsten oorlog hebben aangetoond, dat een bataljon, beschikkende over 36 lt. mitr. en 16 zw. mitr. een aanvalfront kan innemen van 400—600 M. We zullen voor een Nederl. bataljon met resp. 24 en 12 van dergelijke wapens, goed doen, met op niet meer te rekenen dan \pm 500 M. frontbreedte; wel te verstaan, wanneer het een aanval betreft op een soliede vijandelijke stelling. Het bataljon vecht als regel op 2 liniën, waardoor de diepte der formatie eveneens op \pm 500 M. komt. De vóórbataljons worden gevolgd door de regimentsreserves, welke als hoofdbestemming hebben de vóórbataljons af te lossen (passage des lignes) wanneer deze uitgevochten zijn en derhalve geen voldoende aanvalskracht meer bezitten. Hoe groot moet het aantal bataljons in 2e echelon zijn en wanneer moet men rekenen, dat de vóórbataljons afgelost moeten worden? Ziehier eenige vragen, waarop men niet zóó maar, zonder daarbij een speciaal geval te bestudeeren, kan antwoorden. Met tal van factoren moet rekening worden gehouden. Toch is er eenig „houvast” te geven.

Ik begin dan met de zienswijze van een mijner professours aan de E. S. G. weer te geven. Deze kolonel, die verschillende zware aanvallen met zijn regiment zouaven heeft uitgevoerd en die bekend staat als een zeer vlot en moedig troepencommandant, vertelde mij eens, dat — wanneer men bij het begin van een aanval den vóór-bataljons heeft opgegeven een bepaalde lijn te bereiken en deze batal-

jons zijn daar, na het doorschrijden van 's vijands artillerie- en infanterievuurzone en met de noodige kleerscheuren aangekomen — men in den regel deze bataljons niet kan gebruiken om andermaal als vóórbataljons den aanval op de tweede te bereiken lijn in te zetten. Behalve, dat het zeer moeilijk is deze menschen, die dan toch ook het spits hebben afgebeten, wederom vooruit te krijgen, achtte hij het bovendien, op moreele gronden, verderfelijk de vóórbataljons in beginsel hun gang te laten gaan, totdat zij nagenoeg uitgeput (om van gedeceimeerd niet te spreken) erbij neer vallen. Als men hiervan een gewoonte ging maken, dan zou men riskeeren, dat men op den duur, bij het begin van een aanval, de voorbataljons zelfs niet meer uit hunne uitgangsstellingen kreeg. Immers, de menschen zouden dan bij voorbaat weten, dat ze vrijwel ten doode waren opgeschreven. Wanneer zij echter weten: „ik moet diè lijn bereiken en dan gaan andere bataljons ons voor”, dan zetten zij er alles op, zoo spoedig mogelijk in die lijn aan te komen. En, wanneer deze menschen ook inderdaad, zooals ik 't noemde, het spits hebben afgebeten, mag dan niet een kleine belooning voor hun moedig gedrag volgen?

De vraag is nu of men na de eerste bereikte lijn een onverminderden, vijandelijken weerstand kan verwachten. In den regel niet, zoodat doorgaans van uit deze eerste lijn met een minder aantal vóórbataljons kan worden volstaan. Men krijgt dan bijv. als uitgangsformatie: 2 vóórbataljons en 1 bataljon in reserve. In het tegenovergestelde geval moet men op 100 % reserve rekenen (2 vóórbataljons en 2 bataljons in reserve) terwijl voorts — indien men over een aanzienlijke diepte heeft aan te vallen — een formatie van 3 bataljons achter elkaar zeer wel noodzakelijk kan zijn. Op deze 3 gevallen zijn natuurlijk tal van variaties mogelijk, bijv.: 2 vóórbataljons, 1 bataljon in 2e linie en 1 bataljon in 3e linie. Ik hoop echter duidelijk te hebben gemaakt, dat alles afhangt van den weerstand, welke men denkt te ontmoeten en ik kan dus slechts herhalen: „houdt nimmer vast aan schema's!”

Wat den onderlingen afstand tusschen de verschillende

echelons betreft, men kan ook hieromtrent zoo moeilijk getallen noemen. Veel hangt af van het terrein, immers men zal wel moeten trachten de bataljons in 2de en volgende echelons zoo gedeekt mogelijk te laten volgen en niet noodeloos aan verliezen bloot te stellen. Die afstand kan dus varieeren van eenige honderden meters tot 1, 2 K.M. toe.

b. Artillerie.

Het zal wel geen betoog behoeven, dat men ernaar moet streven, den aanval zoolang mogelijk met artillerie te steunen, zonder dat daarbij artillerieverplaatsingen noodig zijn. In principe plaatst men dus de artillerie (en zeker de artillerie bestemd voor rechtstreekschen steun) zoover mogelijk vooruit, m.a.w. zoo dicht mogelijk achter de uitgangstelling.

Dit „zoo dicht mogelijk” is echter aan een grens gebonden, omdat men over de eigen infanterie moet kunnen heenvuren, vandaar dat men doorgaans wel \pm 1000 M. achter de uitgangstelling moet blijven. Met het oog op vermindering van kwetsbaarheid is het voorts gewenscht ook de artillerie, bestemd voor rechtstreekschen steun, eenigszins in de diepte te echelonneeren, om nog maar niet eens te spreken van de *noodzakelijkheid* dit te doen, als men overal in het terrein vuur wil kunnen brengen.

De D. G. A. (in den regel vuurmonden met grootere dracht) kunnen dan achter de D. A. hunne opstellingen vinden. Dit neemt echter niet weg, dat de D. G. A. en de D. A. om tal van redenen in dezelfde terreinstrooken opgesteld kunnen worden. Als reden noem ik bijvoorbeeld: 1c. ver verwijderde vijandelijke artillerie, 2c. een D. G. A. welke is samengesteld uit kanonnen, welke geen noemenswaardig grootere dracht hebben dan de kanonnen van de D. A., enz. enz.

De opstellingstformatie, welke op het uur U was aangenomen, moet echter verplaatst worden, omdat de infanterie van de artillerie wegloopt en dus vanaf een zeker moment niet meer gesteund zou kunnen worden. Bij de bestu-

deering van dit vraagstuk moet men twee zaken goed bedenken:

1^e. De infanterie mag zich niet verplaatsen, tenzij alle beschikbare artillerie gereed staat haar te ondersteunen, immers, we moeten constant het vuuroverwicht op den vijand behouden. Artillerie, welke bezig is zich te verplaatsen, kan niet schieten. Het is dus een uitgemaakte zaak, dat — zoodra de artillerie zich moet gaan verplaatsen — de infanterie zich tijdelijk in het terrein moet vastzetten. Tegenover een goed georganiseerde verdedigende stelling *kan en mag* het dus niet voorkomen, dat aanvallende infanterie en artillerie zich gelijktijdig verplaatsen. Nu duurt een artillerieverplaatsing altijd vrij lang, er is dus niets aan te doen, maar de infanterie moet, zoodra zij niet meer naar behooren door de artillerie gesteund kan worden, net zoo lang halt houden, tot de artillerieverplaatsing is voltooid.

2°. Het mag niet voorkomen, dat gedurende het halt houden van de infanterie, alle artilleriesteun komt te ontbreken. Men moet steeds rekening houden met de mogelijkheid, dat een vijandelijke tegenaanval losbreekt. In dat geval moet een gedeelte van de aanvallende artillerie in staat zijn de infanterie te beschermen (is in dit stadium mede de taak van de D. G. A.).

Bovendien — ook al is er geen tegenaanval te vreezen — moet een gedeelte der aanvallende artillerie in stelling blijven om het zich verplaatsende gedeelte te beschermen tegen 's vijands artillerie. Een artillerieverplaatsing is *het* moment voor de verdedigende artillerie om de aanvallende, zich verplaatsende batterijen, verliezen toe te brengen.

Een artillerieverplaatsing tijdens den aanval moet dus echelonsgewijze worden uitgevoerd. Bestaat de D. G. A. (of de beschermende D. A.) uit kanonnen met een behoorlijke dracht, dan behoeft men in den regel niet te wachten tot *alle* artillerie is verplaatst. De artillerie, bestemd voor rechtstreekschen steun, *moet* verplaatst worden, als de infanterie zich op \pm 5000 M. afstand vóór de steunende

batterijen bevindt. Boven dezen afstand is geen goede rechtstreeksche steun meer mogelijk. De beschermende D. A. en de D. G. A. kunnen dan meestal nog wel blijven staan. Eerst bij een 2e verplaatsing der steunende artillerie zullen ook de D. G. A. en de beschermende D. A. moeten volgen. Maar meestal is de vijandelijke weerstand dan zóódanig gebroken, dat men niet behoeft te wachten totdat beide echelons achtereenvolgens van stelling zijn veranderd.

Hiermede is in zeer groote lijnen het gebruik van de artillerie bij den aanval geschetst. Hoe de artillerie zich moet ontwikkelen, hoe het vuur geregeld moet worden, op welke wijze men de infanterie het best kan steunen, de commandoregeling enz. enz. kan ik hier niet in details behandelen. Ik heb mij slechts bepaald tot het naar voren brengen van eenige grondbeginselen.

VI. *De overgang tot den hoofdaanval, nadat de gevechtsaanraking tot stand is gebracht.*

Kenmerkend voor de phasen, welke aan den hoofdaanval voorafgaan, is, dat ieder onderdeel, vanaf „aanvalsstandpunt” bekeken, feitelijk boven zijn stand leeft, d.w.z. voor een eigenlijke aanval een te breed front voor zijn rekening heeft gekregen. Voor een divisie kon dit front, zooals ik opmerkte, gedurende den marsch gevoegelijk 5 à 6 K.M. zijn. Aangezien men bij den hoofdaanval aan de divisie bijvoorbeeld niet meer dan \pm 2500 M. toevertrouwt, is de vraag dus: „Hoe nu?” Er moet een overgang tot stand worden gebracht. Ook thans is er weder geen universeel middel voor te schrijven. Er zijn tal van gevallen denkbaar, waarvoor de oplossingen grondig verschillend zijn. Ik doe dus het beste om algemeen geldende principes, waaraan men onder alle omstandigheden moet vasthouden, naar voren te brengen en daaraan enkele bijzondere gevallen in behandeling te nemen.

Men houde dus voor alles vast aan het begrip: de aanval moet voldoende door vuur gesteund kunnen worden teneinde het vuuroverzicht op den vijand te kunnen veroveren.

Op het eigenlijke aanvalfront moeten dus, daar ontkomt men nimmer aan, krachten geconcentreerd en de aanval verder voorbereid worden. Hierbij zijn 2 gevallen te onderscheiden :

a. de factor „tijd” primeert, d.w.z. men bekort den voorbereidingstijd zooveel mogelijk om den aanvaller minder gelegenheid te geven zich te versterken ;

b. de factor „degelijke voorbereiding” is hoofdzaak, ook al gaat deze met aanzienlijk tijdverlies gepaard.

Er zijn tal van gevallen denkbaar, dat het er op aankomt zoo snel mogelijk den vijand aan te grijpen, ten einde hem de gelegenheid te ontnemen zijn vuursysteem te perfectionneeren, reserves aan te voeren, enz. De ideaal toestand is bereikt, als inleidende gevechten en hoofdaanval als 't ware in elkaar vloeien en zodoende één geheel vormen.

Maar deze ideaal toestand is alleen te verkrijgen, als men van huis uit sterke reserves had, welke zeer tijdig naar voren werden geschoven ; *tijdig*, d.w.z. op het oogenblik, dat de inleidende gevechten nog in vollen gang waren en men zich nog geen vast gedetailleerd idee omtrent den toestand bij den vijand kon vormen. Men moet in dergelijke gevallen „vooruit disponeeren” en in zekeren zin onverschillig zijn voor wat de vijand kan doen. Men maakt, om het zoo maar eens uit te drukken, een aanvalsplan geheel volgens zijn eigen wil op. Het is daarbij verstandig — door het afzonderen van een sterke reserve en door het zorgdragen van eene solide flankbeveiliging — een noodzakelijk veiligheidscoëfficiënt in te schakelen, teneinde op alle eventualiteiten voorbereid te zijn.

Deze stoutmoedige onderneming rangschik ik geenszins onder de onmogelijkheden, maar wèl geloof ik, dat ze slechts zelden toepassing zal kunnen vinden. De omstandigheden moeten immers wel buitengewoon gunstig zijn, wil men, onverschillig zijn voor 's vijands maatregelen en men moet dus ook wel den indruk hebben, dat de vijand slechts hoogst matig weerstand kan bieden.

In de praktijk doet zich dan ook het volgende geval veel

meer voor, n.l. dat een zekere tijdruimte ligt tussehen inleidende gevechten (e.g. het tot stand brengen van de gevechtsaanraking) en hoofdaanval. Stelt u voor, dat men inderdaad niet op de feiten vooruit wil of k an loopen en dat men dus, wat ik zou willen noemen, op meer regelmatige wijze tegen 's vijands stelling stuit. Het kost echter tijd om tot deze ontdekking te komen. Uren zijn noodig geweest om alle berichten naar hoogerhand over te brengen, er is tijd noodig geweest voor den chef om zich uit alle berichten een idee omtrent den vijand te vormen, bovendien was er tijd noodig om een besluit te nemen en orders te maken en de aanvalstroepen naar hunne uitgangsofstellingen te verplaatsen. En dan houde men rekening met de munitietransporten, welke noodig zijn. Een min of meer groote tijdsruimte moet dus wel den aanval van de inleidende gevechten scheiden. Men geve er zich echter goed rekenschap van, wat de vijand in dien tijd kan doen en men overwege in elk speciaal geval wat voordeelijker is: den factor *tijd* op den voorgrond te schuiven en derhalve met minder kracht een minder sterke en minder goed georganiseerde stelling aan te vallen, of den factor *tijd* op het 2e plan te brengen en met meer kracht een middelerwijl veel sterker geworden stelling aan te vallen. U zult met mij eens zijn, dat in dit opzicht geen bindende voorschriften zijn te geven.

Alvorens thans verder te gaan, moge ik even in uwe herinnering terugroepen, dat het er om gaat, „aanzienlijke krachten in voorste linie te brengen en zorg te dragen, dat elk onderdeel een hem passende frontbreedte krijgt.” Dit kan op 3 manieren geschieden.

a. Men laat de scheidingslijnen tussehen de verschillende onderdeelen in de richting van den vijand convergeren ¹⁾ (Zie schets 6);

b. Men wijzigt de scheidingslijnen, om het zoo maar eens

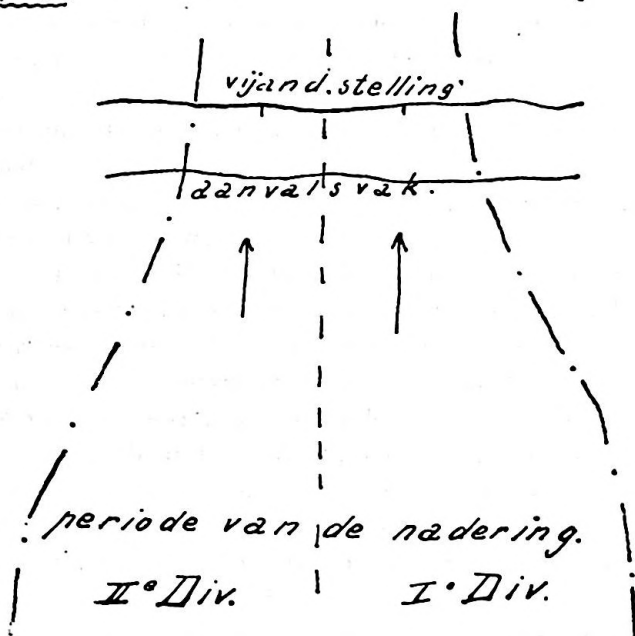
¹⁾ Het kan voorkomen, dat hogere commandanten dan toch nog maatregelen moeten nemen om nieuwe, aanvankelijk in reserve marcheerende, eenheden in voorste lijn te brengen. Wij zullen ons met deze zorg van de hoogste chefs echter niet bemoeien.

te noemen, op brutale wijze, de in linie zijnde eenheden trekken zich samen, terwijl nieuwe eenheden in het front tusschen de oude worden ingeschoven. (Zie schets 7.)

c. Men vervangt de eenheden in voorste linie door eenheden in 2e linie en geeft tegelijkertijd, zoonoodig, nieuwe scheidingslijnen aan. (Schets 8.)

Ad a. Deze methode is alleen mogelijk als men vrij zeker weet, waar de vijandelijke stelling is en men zijne beschik-

-figuur 6.

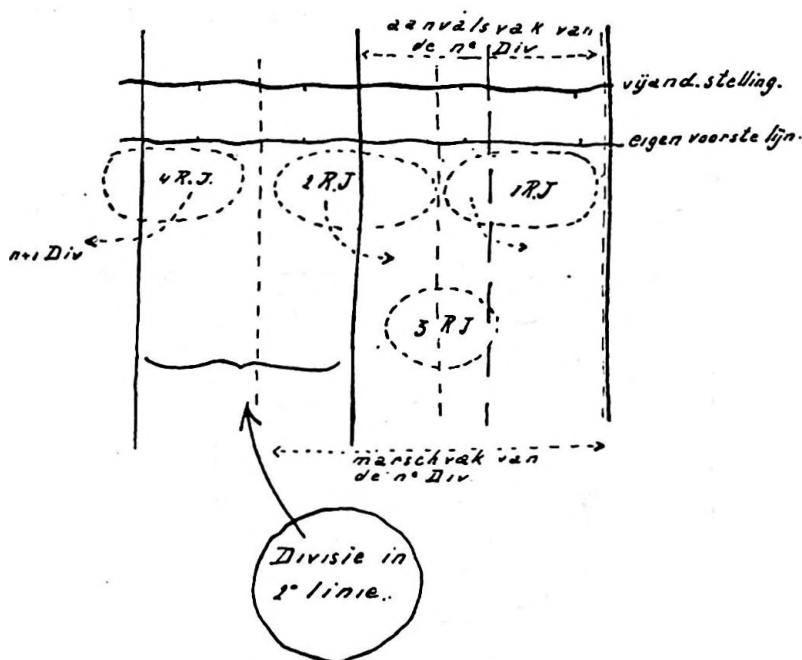

kingen dus *te voren* kan nemen door in de bevelen *van te voren* convergeerende scheidingslijnen op te geven. Zij wordt weinig toegepast; practisch slechts een enkele maal, als men inleidende gevechten en aanval wil *en kan* laten samenvloeien. Deze methode kost dan het minste tijd.

Ad b en c. Deze methoden vorderen veel tijd. Wanneer men echter niet vooruit kan disponeeren en niet in staat is van *te voren* convergeerende scheidingslijnen op te geven, is men echter wel genoodzaakt een dezer methoden toe te

passen. Het vraagt in den regel een nacht om (zooals in geval b) bijvoorbeeld 2 R. I. uit de voorste lijn terug te nemen en 3 R. I. in voorste lijn te brengen en 1 R. I. op den rechtervleugel samen te trekken of, zooals in geval c, de D. G. uit de 2e linie in 1e linie te brengen.

figuur 7

Wat geval c betreft, men kan nog 2 procédés onderscheiden, te weten:

men voert een „passage des lignes” uit of,
men lost de oude divisie (i.e. de n^{de}. Div.) eerst geheel af.

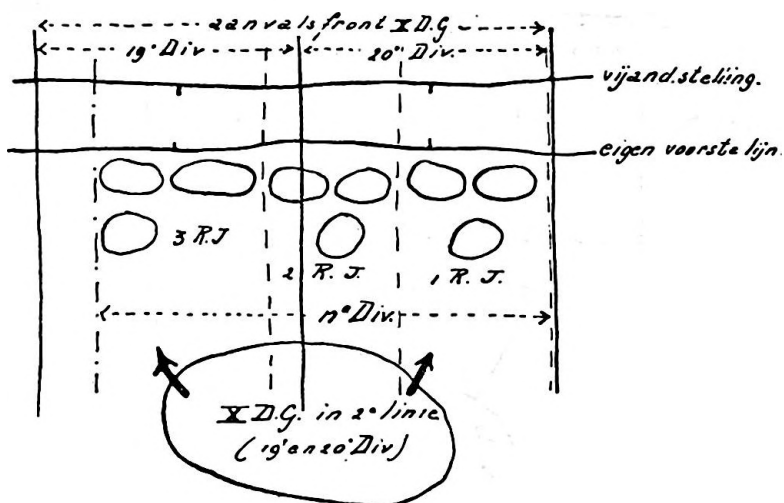
Welk procédé gevolgd moet worden, hangt van tal van omstandigheden af.

Lost men de oude troepen eerst geheel af, dan kost het wel meer tijd, maar de nieuwe troepen kunnen zich, vóór dat de aanval begint, ter plaatse eenigermate inleven en den aanval op het terrein vooraf bestudeeren. Voert men een passage des lignes uit, dan moet achter het front der oude

troepen een goede uitgangsstelling zijn, waar men in den nacht de troepen kan gereed stellen.

Wanneer, zoowel in geval *b* als *c*, de aanval den „volgenden” morgen moet geschieden ¹⁾, dan bedenke men, dat hij *nimmer met het aanbreken van den dag* kan losbreken, om de eenvoudige reden, dat de artillerie, welke eveneens 's nachts hare nieuwe stellingen heeft ingenomen, haar vuur bij het aanbreken van den dag nog niet geregeld kan

Figuur 8.

hebben en de verbinding art.-inf. op dat oogenblik nog niet voldoende geregeld kan zijn. Verwacht men ernstigen tegenstand, dan is de methode *b.* te verkiezen boven methode *c.* Het spreekt vanzelf, dat in beide gevallen *c.* de artillerie van de oude divisiën den aanval steunt, en daartoe tijdelijk geplaatst wordt onder de bevelen van den betrokken nieuwen *D. C.*

Het is niet eenvoudig, om bij den aanval in den bewegingsoorlog uit al deze methoden *de juiste* te kiezen. De kunst is tevens, om in zijne oplossing, zonder naar waag-

¹⁾ Aannemende, dat men den vorigen dag nog gelegenheid heeft gehad, de noodige terreinverkenningen te verrichten.

halzerij over te slaan, steeds zooveel mogelijk de elementen *snelheid* en *verrassing* te leggen. Want het is nu eenmaal een niet te weerspreken feit, dat de grootste aanvoerders diè zijn, welke met *weinig, veel* kunnen bereiken .

E. De uitbreiding van het behaalde succes.

Wanneer kan men daar toe overgaan?

Zooals bekend is, vormt de verdedigende artillerie als het ware het geraamte van de stelling. Zoolang zijn artillerieschietstukken niet gedecentraliseerd is, hoopt de verdediger nog steeds, dat de infanterie — hoe zeer zij door den strijd reeds geleden mocht hebben — zich staande zal weten te houden. Er zijn tal van voorbeelden uit den jongsten oorlog, waardoor dit wordt bevestigd (strijd aan de Avre in Maart 1918).

Dit wijst er dus op, dat de methodische aanval moet worden voortgezet, totdat men een alleszins voldoende groote strook van de zone, waarin de verdedigende artillerie opgesteld kan zijn, veroverd heeft.

M.a.w. het einddoel van den methodischen aanval moet zoodanig gekozen zijn, dat de meeste vijandelijke artillerieschietstukken daar binnen vallen. Eerst dan mag men op goede gronden hopen, dat men tot de uitbreiding van het behaalde succes kan overgaan. Waarom is dit zoo'n gewichtig moment? Was men met dien methodischen aanval dan niet op den goeden weg en kan men nu maar niet zoo voortgaan? Neen, dat kan niet! Die methodische aanval was eigenlijk een noodzakelijk kwaad. *Zoo spoedig als het mogelijk is, moet men weder „snelheid” op den voorgrond zetten*, vooral als de tegenpartij geschokt is. Ging men inderdaad in dit geval methodisch te werk en vorderde men dientengevolge langzaam, dan zou de verdediger gelegenheid krijgen zich aan de tang te onttrekken.

Ik neem dus aan, dat een groot gedeelte van 's vijands artillerieschietstukken door den methodischen aanval in onze handen is gevallen, en dat 's vijands weerstand dus zeer aanzienlijk is verminderd. Men moet er dus thans alles opzetten, om snel het behaalde succes uit te breiden. Alvorens

te kunnen zeggen „hoe” men dat moet doen, dient men zich goed rekenschap te geven van de omstandigheden, waarin de aanvaller verkeert.

De zoo juist gelukte aanval was natuurlijk zwaar en heeft vele offers gekost, men is wel in de opgegeven lijn aangekomen, maar er zijn toch hier en daar hiaten in het front, de verbindingen zijn précair, de steun van de artillerie, om allerlei redenen, slechts matig, in de meeste onderdeelen moeten — alvorens verder te kunnen gaan — de verbanden hersteld worden. En wat de verdeeling der troepen betreft, op het hoofdaanvalspunt zijn zeker krachten genoeg bij de hand, maar elders is het front slechts zwak bezet, het kan dus niet uitblijven of eenige hergroepering is noodzakelijk.

Wat den verdediger betreft, moet ik opmerken, dat het wel heel erg mooi zou zijn, indien hij door den aanval op zijn h.w.s. en artilleriezone volslagen gedesorganiseerd was, maar in het algemeen mag dit niet worden verwacht en zeker mag men op den wensch alleen geen huizen bouwen. Laat ik maar aannemen, dat hij geslagen is, maar in goede orde terugtrekt. Hij zal dan zeker niet nalaten allerlei weerstanden op des aanvallers opmarschweg te schuiven om hem zodoende op te houden; te weten: achterhoeden met veel automatische wapens en artillerie, en allerlei soort vernielingen.

Nu ik dit alles in uwe herinnering heb doen opleven, kan ik enkele zaken naar voren brengen waarmede men in dit stadium van het gevecht rekening dient te houden, namelijk:

1°. De aanwezigheid van vijandelijke achterhoeden noodzaakt den aanvaller tot *een zekere mate van voorzichtigheid*. Ook in deze phase van het gevecht kan hij er maar niet op los stormen.

2e. Het is echter *niet noodig*, en het is zelfs *niet wenschelijk*, om de actie van de grootere eenheden (divisiën) op dezelfde wijze aan touwtjes te leggen, zooals bij den hoofdaanval is geschied. *Niet noodig*, omdat men mag verwachten op een veel geringeren weerstand te stuiten, waardoor de redenen, waarom men bij den hoofdaanval methodisch te

werk ging, komen te vervallen en *niet wenschelijk* omdat de hogere commandant (D. G. C.) niet van te voren weet op welken weerstand men zal stuiten en waar. Van het opgeven van *doelen* kan dan ook in dit stadium van 't gevecht geen sprake zijn. De D. G. C. kan alleen bepalen in welke richting de divisiën haar succes moeten trachten uit te breiden en voor de rest moet hij in het groot (d.w.z. vanaf een hoog standpunt beschouwd) de lijnen aangeven in welke het onderling verband tusschen de divisiën moet worden hersteld. Wil de D. G. C. het gevecht zelf leiden en tot in *détails* regelen, dan kost dit heel veel tijd, waardoor men den vijand gelegenheid geeft te ontsnappen.

3°. *Decentralisatie in de bevelvoering* dus, omdat de D. Cn. de eenige commandanten zijn, die 3 zaken snel kunnen laten samengaan of snel op elkander kunnen laten volgen; n.l.:

- a. een bepaalden toestand beoordeelen;
- b. de tot breking van den weerstand benodigde krachten concentreeren;
- c. de vereischte aanvalsbevelen geven.

De D. Cn. moeten vrij gelaten worden, binnen de lijnen, door den D. G. C. aangegeven, volgens eigen inzicht te handelen. Het komt er niets op aan of binnen die lijnen de eene divisie sneller vordert dan de andere. Doet dit geval zich voor, dan is het veeleer een voordeel, omdat de snelste divisie haar achtergebleven buurvrouw kan helpen.

4°. Wanneer een divisie tegen min of meer onverwachten weerstand aanloopt is het zaak, ik heb dit reeds opgemerkt, dezen zoo snel mogelijk te breken. Helaas weet men in den regel van de juiste plaats der vijandelijke opstelling en van de daarin schuilende kracht, weinig af. Het is dus moeilijk, op de slechts losse gegevens, welke men aanvaankelijk heeft, de artillerie in werking te brengen; als gevolg daarvan is de infanterie dikwijls aan haar eigen lot overgelaten en moet ze vaak alleen op eigen kracht bouwen, wil ze althans *snel* den weerstand breken. (*Manoeuvreren!*) Zij moet niet voor elke kleinigheid de hulp van de artillerie afwachten.

Karakteristiek is de volgende nota van den C. van de 51 Fransche divisie tijdens de uitbreiding van de successen in November 1918. ¹⁾

3me Bureau.

Etat-Major.

51 Division.

N°. 152 P. C. Secret.

P. C. le 6 novembre 1918, 10h. 20.

Note.

Les premiers engagements de la division me montrent que l'infanterie, n'ayant pas assez confiance en elle-même, ne s'est pas encore rendue compte, bien que j'aie à plusieurs reprises attiré l'attention des Chefs de Corps et de Bataillon sur cette question que :

1°. la liquidation de résistances locales est affaire de *manoeuvre d'infanterie, appuyée par ses engins d'accompagnement propres*;

2°. la nuit facilite la manoeuvre que la puissance des feux rend difficile de jour;

3°. l'artillerie ne peut agir efficacement que contre des objectifs définis, condition difficile à remplir au cours d'une progression dans laquelle la situation se modifie à chaque instant;

4°. l'artillerie est surtout là pour ouvrir la porte à l'infanterie lorsque celle-ci se trouve en face *d'un barrage de feu continu* dans lequel il n'existe aucune fissure permettant la manoeuvre;

5°. l'infanterie hésitant à faire un pas en avant sans artillerie, demande à l'artillerie ce qu'elle ne peut pas donner; elle ne calcule pas ses possibilités, elle ralentit la

¹⁾ Overgenomen uit de „Cours de tactique générale et d'E. M.” van Colonel MOYRAND.

progression pour n'obtenir de son artillerie qu' un appui médiocre et souvent dangereux pour elle-même.

Le Général Cdt. la 51 D. I.

Pour ampliation :

Le Chef d'E. M.

—
Destinataires :

I.D. (jusqu' à l'échelon bataillon)

A.D. („ „ „ groupe .)

5°. *De uitbreiding van het succes gaat niet zoo vlug, als men veelal denkt.* Achterhoeden des vijands, welke voor haar taak berekend zijn, nestelen zich overal in het terrein; nauwelijks heeft men een weerstand overwonnen of men stuit weder op een anderen. Hier komt nog bij, dat vele wegen door vernielingen onbruikbaar kunnen zijn gemaakt. Behalve dat men dus in zijn operatieve bewegingen is belemmerd, ondervindt de aanvoer vaak stagnatie. In den regel doet men het verstandigst, ten aanzien van de wegherstelling, zijne krachten niet te versnipperen, maar zorg te dragen, dat althans in den kortst mogelijken tijd elke divisie over 1 bruikbaren weg beschikt. Het verkeersvraagstuk is hiermede niet opgelost en het zal voor het betrokken staf-bureau nog heel wat hoofdbrekens kosten, voordat het een bruikbare verkeersregeling heeft samengesteld. Het is aan den troepencommandant (D.C.) om het maken van de verkeersregeling zooveel mogelijk te vergemakkelijken door slechts de hoogst noodige voertuigen in dat stadium van het gevecht te doen medevoeren.

6°. Gedurende de uitbuiting van het succes moeten de hoogere commandanten over *een sterke reserve* kunnen beschikken, opdat — wanneer men op ernstigen weerstand stuit — een flinke mokerslag zou kunnen worden toegediend, of, voor het geval de verdediger een tegenaanval onderneemt, aan dien aanval paal en perk kan worden gesteld.

En ten slotte, om niet te worden misverstaan, nog het

volgende. De uitbreiding van het succes vordert aanvankelijk dus langzaam, doch de snelheid, waarmede men kan nadringen wordt steeds grooter. Immers naarmate de verdediger zijn reserves verbruikt en naarmate zijn moreel vermindert, naar die mate ontmoet de aanvaller minder weerstand en kan hij sneller opschieten. Ook het aantal vernielingen neemt af. Totdat op een gegeven moment, de gevel van 's vijands huis, waarbinnen al volslagen wanorde heerste, welke nog slechts door dien gevel werd gecamoufleerd, totaal instort, waardoor de aanvaller gelegenheid krijgt, gemakkelijker tot het inwendige binnen te dringen. Dat is dus het oogenblik, om tot de realiteit terug te keeren, om de lichte troepen vooruit te schuiven met opdracht den vijand vast te houden, op te houden, geen moment rust te laten, verliezen toe te brengen, enz. enz.; om, zoo dit nog niet is gebeurd, bij de hand zijnde reserves gelegenheid te geven den vijand te achterhalen en den genadeslag toe te brengen.

Dat was dus de vervolging, welke op dat oogenblik begon.

Mijn verhandeling over de uitbreiding van het succes, mag niet besloten worden, zonder een enkele opmerking over *het gebruik der artillerie*. Beperkte middelen, moeilijk aan te geven opdrachten, weinig bekende doelen, moeilijk aan te leggen en te onderhouden verbindingen, ziehier eenige zaken, waarmede men rekening dient te houden.

Beperkte middelen.

Wanneer de aanval is geslaagd en de verdediger ruimt langzamerhand het terrein, dan moet men er rekening mede houden, dat tal van wegen onbruikbaar zijn gemaakt (door art. projectielen en opzettelijke vernielingen) Artillerie, welke dus aan de wegen gebonden is (autotractie) kan men voorloopig missen, teneinde niet de kans te looplen, dat de wegen verstopt raken.

Het kan dus aanvankelijk alleen de lichtere artillerie met paardentractie zijn, die de vooruitdringende infanterie kan volgen. Bijzondere aandacht moet geschonken worden aan de munitieaanvulling. Wanneer de aanval geëindigd is, zul-

len in den regel de caissons zoo goed als leeg zijn, zoodat we aan het vooruitschuiven der artillerie nog niets hebben, als de munitie-echelons niet kunnen volgen.

Opdrachten — bevelvoering — verdeling der artillerie.

Een heen en weergolvend gevecht, waarvan het succes voornamelijk afhangt van de snelheid, waarmede men, overeenkomstig de omstandigheden, kan ageeren, dwingt er toe, ten aanzien van de artillerie-bevelvoering te *decentraliseren*. Daartegen is in dit stadium van het gevecht geen overwegend bezwaar, welk bezwaar dan voornamelijk daaruit zou moeten bestaan, dat de artillerie, op een gegeven oogenblik, niet meer in handen is van den hoogereren commandant voor een of andere krachtige actie met vereenigde strijdmiddelen. Immers, een dusdanige krachtige actie is weinig waarschijnlijk, in tegenstelling juist met een naderingsmarsch of met de inleidende gevechten.

Decentralisatie bevordert het snel in actie komen der artillerie; zij vereenvoudigt het tot standbrengen van verbindingsen, het geven van opdrachten, enz., enz. Vooral in bedekt terrein is er m.i. dan ook niets tegen tijdelijk batterijen onder de bevelen te stellen van Cn. van regimenten of bataljons infanterie, opdat eerstgenoemde de infanterie op den voet zouden kunnen volgen.

Het vuur.

In den regel worden de divisiën belast met de vijandelijke artilleriebestrijding (tijdbesparing en bovendien zijn de divisiën het best ingelicht). Men geve dus van de D.G.A. de noodige afdn. aan de divisiën.

Krachtige artillerie vuurvoorbereidingen zijn, als men op weerstand stuit, zelden noodig; 's vijands versterkingen zijn thans niet meer van groote waarde. Meestal kan men dan ook volstaan met een korte vuureconcentratie op het punt, dat men wil aanvallen; met een harkvuur op verdachte terreingedeelten (neutraliseeren); met vuur op grootere afstanden op terreingedeelten waar troepen zich verzamelen, en ten slotte met vijandelijke artilleriebestrijding.

Wat de regeling van den rechtstreeksehe steun aan de

infanterie betreft, hierin moet men niet te ver willen gaan. Hoe eenvoudiger deze regelingen zijn des te beter.

Vuurwalsen en opvolgende vuurconcentraties, afgegeven volgens een bepaalde tijdtabel, zijn een te groote luxe en houden bovendien te lang op. Het beste is om eenvoudige signalen af te spreken, waarop de artillerie haar vuur naar een volgend, van te voren aangegeven punt moet verleggen (artillerie verbindingsdetachementen).

Hiermede beëindig ik mijne beschouwingen over den aanval in den bewegingsoorlog.

Een volledige „handleiding” vormen zij zeker niet, zij waren trouwens bedoeld als „een neerslag van mijne studiën aan de E. S. G. te Parijs”.

Moge echter, hetgeen ik behandelde, de overtuiging hebben gevestigd, dat een aanval in den bewegingsoorlog onder zoo tal van wisselende omstandigheden kan plaats hebben, dat recepten niet zijn te geven.

Slechts diè commandant heeft kans op succes, die los is van elk schema, die echter de grondbeginselen volkomen beheerscht en — profiteerende van een onmisbare groote hoeveelheid „parate kennis” — snel weet te handelen en te bevelen.

Maarschalk Foch zeide eens:

„La réalité du champ de bataille est qu'on n'y étudie „pas. Simplement on fait ce que l'on peut pour appliquer „ce qu'on sait. Dès lors, pour y pouvoir un peu, il faut „savoir beaucoup et bien.”

Februari 1930.

Bronnen.

Conférences, tactische oefeningen op de kaart en in het terrein.

De verschillende aan de E. S. G. uitgegeven „Cours” (o.a. van Colonel MOYRAND, LEMOINE en TOUCHON).

Fransche reglementen en voorschriften.